

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA UOKiK W POZNANIU**

ul. Zielona 8, 61-851 Poznań
Tel. (0-61) 852-15-17, 852-77-50, fax (0-61) 851-86-44
E-mail: poznan@uokik.gov.pl

Poznań, dnia 19 października 2010r.

RPZ- 61/5/10/JM

DECYZJA nr RPZ 25/2010

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. nr 50, poz. 331 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Prominent CF Sp. z o.o. Spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

I. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów naruszenie przez Prominent CF Sp. z o.o. Spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez nieinformowanie w umowie pożyczki o:

- sposobie zabezpieczenia pożyczki i opłatach należnych pożyczkodawcy z tego tytułu
- pozostałych kosztach, do których zapłaty zobowiązany jest konsument w związku z zawartą umową
- kosztach sądowych i postępowania egzekucyjnego ponoszonych przez konsumenta w związku z niewykonaniem zobowiązań wynikających z umowy

co jest sprzeczne z art. 4 ust. 2 pkt 7, 8 i 13 *in fine* ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. nr 100, poz. 1081 ze zm.)

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania

II. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zamieszczanie przez Prominent CF Sp. z o.o. Spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie w umowach pożyczki nieprawdziwych i wprowadzających w błąd informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, która nie uwzględnia wszystkich należności wymienionych w pkt 4 załącznika do ustawy o kredycie konsumenckim w zw. z art. 7 ust. 2 tej ustawy, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. nr 171, poz. 1206)

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania

III. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zamieszczanie przez Prominent CF Sp. z o.o. Spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie w umowach pożyczki nieprawdziwych i wprowadzających w błąd informacji o całkowitym koszcie pożyczki, który nie obejmuje opłaty przygotowawczej, co jest sprzeczne z art. 7 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, a zarazem stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania

IV. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zamieszczanie przez Prominent CF Sp. z o.o. Spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie w umowach pożyczki nieprawdziwych i wprowadzających w błąd informacji o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument, która nie obejmuje opłaty przygotowawczej oraz kosztów zabezpieczenia pożyczki, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania

V. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, uznaje się za **praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działania Prominent CF Sp. z o.o. Spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie polegające na ustaleniu łącznej kwoty wszystkich opłat, prowizji i kosztów związanych z zawarciem umowy pożyczki w wysokości przekraczającej 5% kwoty udzielonej pożyczki, co jest sprzeczne z art. 7a ustawy o kredycie konsumenckim

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania

VI. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działania Prominent CF Sp. z o.o. Spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie polegające na zastrzeżeniu możliwości zatrzymania uiszczonej przez pożyczkobiorcę opłaty przygotowawczej w przypadku odstąpienia od umowy pożyczki przez Prominent CF Sp. z o.o. Spółka komandytowa, co jest sprzeczne z art. 11 ust. 5 ustawy o kredycie konsumenckim

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania

VII. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, niepodawanie przez Prominent CF Sp. z o.o. Spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie w reklamach pożyczki, zawierających dane o kosztach pożyczki, informacji o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania wyliczonej od całkowitego kosztu pożyczki, co jest sprzeczne z art. 16 ustawy o kredycie konsumenckim, a zarazem stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 6 ust. 1 i 2 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania

VIII. na podstawie art. 105 §1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2000r. nr 98, poz. 1071 ze zm.) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **umarza się postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów**, wszczęte w związku z podejrzeniem

stosowania przez Prominent CF Sp. z o.o. Spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez nieinformowanie w umowie pożyczki o rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego oraz warunkach jej zmiany oraz innych kosztach ponoszonych przez konsumenta w związku z niewykonaniem zobowiązań wynikających z umowy, w tym kosztach upomnień i wezwań do zapłaty,

co mogło naruszać art. 4 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. nr 100, poz. 1081 ze zm.)

IX. na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nakłada się na Prominent CF Sp. z o.o. Spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie:

- w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt I sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 7.912 zł (słownie: siedem tysięcy dziewięćset dwanaście zł), płatną do budżetu państwa
- w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt II, III i IV sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 15.826 zł (słownie: piętnaście tysięcy osiemset dwadzieścia sześć zł), płatną do budżetu państwa
- w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt V i VI sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 11.869 zł (słownie: jedenaście tysięcy osiemset sześćdziesiąt dziewięć zł), płatną do budżetu państwa
- w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt VII sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 3.957 zł (słownie: trzy tysiące dziewięćset pięćdziesiąt siedem zł), płatną do budżetu państwa.

Uzasadnienie

Powiatowy Rzecznik Konsumentów w Wągrowcu zawiadomił Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów- Delegaturę w Poznaniu (dalej: Prezes Urzędu) o podejrzeniu stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów przez Prominent CF Sp. z o.o. Spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie (dalej: Przedsiębiorca). Zawiadamiający zarzucił, że w umowach pożyczki, które Przedsiębiorca zawiera z konsumentami brak informacji wymaganych przez przepisy ustawy o kredycie konsumenckim, a ponadto na ich mocy konsument ma obowiązek uiścić opłatę przygotowawczą nie posiadając jakiegokolwiek pewności, że pożyczkę uzyska. Dopiero bowiem po otrzymaniu opłaty przygotowawczej Przedsiębiorca ocenia, czy zaproponowane przez konsumenta sposoby zabezpieczenia spłaty pożyczki są wystarczające dla jej udzielenia.

W związku z otrzymanym zawiadomieniem, Prezes Urzędu wszczął z urzędu postępowanie wyjaśniające. W jego toku Prezes Urzędu otrzymał kolejne pisma od rzeczników konsumentów oraz skargi konsumenckie informujące o naruszeniu przez Przedsiębiorcę przepisów ustawy o kredycie konsumenckim oraz kwestionujące pobieranie opłaty przygotowawczej przed oceną zdolności kredytowej pożyczkobiorcy.

W trakcie prowadzonego postępowania Przedsiębiorca wyjaśnił, że umowy pożyczki zawiera po zapoznaniu się klienta ze wszystkimi warunkami umowy, zaakceptowaniu ich bez zastrzeżeń i zobowiązaniu się do ich przestrzegania. Warunkiem otrzymania pożyczki jest pozytywne rozpatrzenie wniosku o pożyczkę, w którym klient wskazuje swój dochód i określa kwotę pożyczki, a następnie wywiązanie się z postanowień umowy. Przedsiębiorca

poinformował, że udziela pożyczek na okres od 24 do 240 miesięcy i do dnia 29 października 2009r. zawarł ok. [usunięto] umów pożyczki. Przedstawił także sposoby zabezpieczenia spłaty pożyczki wskazując, że oprócz form zabezpieczenia obligatoryjnego (tj. wystawienia weksła własnego in blanco wraz z deklaracją wekslową i oświadczeniem o poddaniu się egzekucji sporządzonym w formie aktu notarialnego oraz zlecenia obciążenia rachunku bankowego pożyczkobiorcy) wymaga zabezpieczenia fakultatywnego, które jest *indywidualną sprawą klienta*. To pożyczkobiorca powinien zaproponować formę zabezpieczenia dodatkowego w celu przedstawienia jej do akceptacji. Przedsiębiorca wskazał, że jako zabezpieczenie dodatkowe proponuje klientowi: poręczenie osób trzecich, ustanowienie hipoteki, przewłaszczenie na zabezpieczenie lub zastaw sądowy, blokadę środków na rachunku bankowym, cesję należności lub cesją praw z polisy ubezpieczeniowej z funduszem inwestycyjnym. Jak podkreślił, oprócz zalecanych przez niego form, klient może zaproponować inny rodzaj zabezpieczenia, który umożliwić będzie odzyskanie przez niego wypłaconej pożyczki w momencie jej niesplacenia. Jako przykład Przedsiębiorca wskazał depozyt, użyczenie lub *inną formę spełniającą warunki szybkiego i łatwego odzyskania należności*, przy czym klient może łączyć formy zabezpieczenia fakultatywnego. Przedsiębiorca podkreślił, że zgodnie z § 6 umowy, łączne dodatkowe zabezpieczenie pożyczki nie może być niższe niż 250% kwoty pożyczki.

Przedsiębiorca poinformował ponadto, że pozyskuje klientów poprzez ogłoszenia prasowe i rozpowszechnianie ulotek reklamowych.

W odpowiedzi na wezwanie Prezesa Urzędu, pismem z dnia 8 grudnia 2009r. Przedsiębiorca wyjaśnił, że rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oblicza jako sumę oprocentowania pożyczki i wysokości wynagrodzenia. Oprocentowanie pożyczki uzależnione jest od kwoty pożyczki, a wysokość wynagrodzenia jest negocjowana przez klienta w trakcie zawierania umowy pożyczki. Z kolei całkowity koszt udzielonej pożyczki obliczany jest według wzoru: [(kwota pożyczki x oprocentowanie pożyczki) + (kwota pożyczki x wysokość wynagrodzenia)]. Przedsiębiorca zaznaczył, że w koszt pożyczki nie jest wliczana opłata przygotowawcza, gdyż na podstawie aneksu do umowy pożyczki podlega zwrotowi. Poinformował ponadto, że nigdy nie skorzystał z § 10 umowy i nie odstąpił od umowy, ponieważ jego priorytetem jest dokonanie wypłaty pożyczki, a czas zgromadzenia przez pożyczkobiorców niezbędnych dokumentów celem zabezpieczenia pożyczki niejednokrotnie przekracza termin 10 dni. Z uwagi jednak na niedostarczenie przez klientów kompletu dokumentów dotyczących zabezpieczenia spłaty pożyczki, do dnia 8 grudnia 2009r., nie udzielił [usunięto] pożyczek, posiadając na ten dzień [usunięto] aktywnych pożyczkobiorców.

Przedsiębiorca przedłożył wzorzec umowy pożyczki (wraz z załącznikami), który wykorzystuje w obrocie konsumenckim oraz umowy zawarte zgodnie z jego postanowieniami. Analiza stosowanych przez Przedsiębiorcę dokumentów wykazała, że w umowach pożyczki zawarto postanowienia, które mogą naruszać zbiorowe interesy konsumentów.

Postanowieniem z dnia 17 lutego 2010r. Prezes Urzędu wszczął zatem z urzędu wobec Prominent CF Sp. z o.o. Spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w związku z podejrzeniem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, określonych w:

I. art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez nieinformowanie w umowie pożyczki o:

- sposobie zabezpieczenia pożyczki i opłatach należnych Przedsiębiorcy z tego tytułu
- pozostałych kosztach, do których zapłaty zobowiązany jest konsument w związku z zawartą umową
- rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego oraz warunkach jej zmiany oraz innych kosztach ponoszonych przez konsumenta w związku z niewykonaniem zobowiązań wynikających z umowy, w tym kosztach upomnień, wezwań do zapłaty, kosztach sądowych i postępowania egzekucyjnego,

co może być sprzeczne z art. 4 ust. 2 pkt 7, 8 i 13 ustawy o kredycie konsumenckim

II. art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na zamieszczaniu w umowach pożyczki nieprawdziwych i wprowadzających w błąd informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, która nie uwzględnia wszystkich należności wymienionych w pkt 4 załącznika do ustawy o kredycie konsumenckim w zw. z art. 7 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim, co może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. nr 171, poz. 1206)

III. art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na zamieszczaniu w umowach pożyczki nieprawdziwych i wprowadzających w błąd informacji o całkowitym koszcie pożyczki, który nie obejmuje opłaty przygotowawczej, co może być sprzeczne z art. 7 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, a zarazem stanowić nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym

IV. art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na zamieszczaniu w umowach pożyczki nieprawdziwych i wprowadzających w błąd informacji o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument, która nie obejmuje opłaty przygotowawczej oraz kosztów zabezpieczenia pożyczki, co może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym

V. art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na ustalaniu łącznej kwoty wszystkich opłat, prowizji i kosztów związanych z zawarciem umowy pożyczki w wysokości przekraczającej 5% kwoty udzielonej pożyczki, co może być sprzeczne z art. 7a ustawy o kredycie konsumenckim

VI. art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na możliwości zatrzymania uiszczonej przez pożyczkobiorcę opłaty przygotowawczej w przypadku odstąpienia od umowy pożyczki przez Prominent CF Sp. z o.o. Spółka komandytowa, co może być sprzeczne z art. 11 ust. 5 ustawy o kredycie konsumenckim

VII. art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na niepodawaniu w reklamach pożyczki, zawierających dane o kosztach pożyczki, informacji o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania wyliczonej od całkowitego kosztu pożyczki, co może być sprzeczne z art. 16 ustawy o kredycie konsumenckim, a zarazem stanowić nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 6 ust. 1 i 2 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego, pismem z dnia 9 marca 2010r. Przedsiębiorca poinformował, że w jego ocenie postawione zarzuty są chybione. Tym samym nie zachodzi ryzyko naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Wskazał, że przygotowując wzory umowy pożyczki kierował się nadrzędnym celem jakim jest spełnienie wymogów określonych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawie o kredycie konsumenckim. Podkreślił także, że w jego ocenie, w formularzu umowy pożyczki zawarte zostały wszelkie informacje dotyczące zabezpieczenia pożyczki, opłat należnych pożyczkodawcy, rocznej stopy oprocentowania, całkowitego kosztu pożyczki i łącznej kwoty wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument. Przedsiębiorca wyjaśnił, że jego zdaniem zatrzymanie opłaty przygotowawczej po odstąpieniu od umowy przez pożyczkobiorcę jest zasadne. Gwarantuje bowiem zwrot kosztów poniesionych w związku z procedurami sprawdzenia przyszłego pożyczkobiorcy oraz przygotowania kompletu dokumentów. Jak zauważył Przedsiębiorca, prawo do zatrzymania opłaty przygotowawczej przez pożyczkodawcę po odstąpieniu od umowy przez pożyczkobiorcę ustawodawca zapisał wprost w ustawie o kredycie konsumenckim.

Kolejnym pismem z dnia 30 marca 2010r. Przedsiębiorca odniósł się szczegółowo do postawionych zarzutów. W odniesieniu do zarzutu opisanego w pkt I postanowienia o wszczęciu postępowania wskazał, że zakres zabezpieczenia spłaty pożyczki określony jest w załączniku nr 1 do formularza umowy pożyczki, który zawiera uznawane przez niego sposoby zabezpieczenia spłaty pożyczki. Przedsiębiorca podkreślił, że wyboru sposobu zabezpieczenia dokonuje samodzielnie pożyczkobiorca, przy uwzględnieniu form obligatoryjnych zabezpieczenia, które- zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim- zostały wskazane w umowie pożyczki. Wskazał także, że pożyczkobiorca powinien przedstawić wybrane przez siebie formy zabezpieczenia do jego akceptacji. Zgodnie z treścią ww. załącznika, w terminie 14 dni roboczych po uregulowaniu przez pożyczkobiorcę wszystkich bieżących należności wynikających z realizacji umowy pożyczki, Przedsiębiorca zobowiązany jest pisemnie potwierdzić pożyczkobiorcy, że zaakceptował wskazane zabezpieczenia. Jeżeli Przedsiębiorca nie wypowie się w ww. terminie uważa się, że zaakceptował zabezpieczenia spłaty pożyczki wskazane przez pożyczkobiorcę. W związku z powyższym, zarzut dotyczący nieinformowania o sposobie zabezpieczenia pożyczki, Przedsiębiorca uznał za chybiony.

Przedsiębiorca poinformował także, że od wszelkich niezapłaconych w terminie należności nalicza tylko i wyłącznie odsetki w wysokości ustawowej, a uprawnienie to wynika z art. 481 Kodeksu cywilnego, który jest przepisem bezwzględnie obowiązującym. W ocenie Przedsiębiorcy, nie ma konieczności wskazywania takiej okoliczności w treści umowy pożyczki, tym bardziej, że obowiązek zapłaty odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczeń pieniężnych *zawiera się w wiedzy jaką powinien posiadać przeciętny obywatel kraju*. Przedsiębiorca oświadczył ponadto, że nie wprowadził opłat za upomnienia i wezwania do zapłaty. W jego opinii, chybiony jest także zarzut dotyczący niepodawania informacji o wysokości kosztów sądowych i egzekucyjnych. Wysokość kosztów sądowych wynika bowiem z bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, a tym samym- jak podkreślił- nie ma wpływu, ani na ich wysokość, ani na obowiązek ich ponoszenia przez stronę przegrywającą spór sądowy. Tożsame zastrzeżenia Przedsiębiorca podniósł w zakresie kosztów egzekucyjnych pobieranych przez organy egzekucyjne.

Odnosząc się do zarzutu wskazanego w pkt II postanowienia o wszczęciu postępowania, Przedsiębiorca przyznał, że wysokość rocznej stopy oprocentowania podawana w umowach pożyczki nie uwzględnia wszystkich należności wymienionych w pkt 4 załącznika do ustawy o kredycie konsumenckim. Jego zdaniem, przed wybraniem i złożeniem zabezpieczenia spłaty umowy pożyczki przez pożyczkodawcę nie da się jednak określić rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania zgodnie z ww. punktem załącznika do ustawy. Jest to możliwe dopiero w momencie złożenia zaakceptowanego zabezpieczenia spłaty pożyczki przez pożyczkobiorcę.

W zakresie zarzutu z pkt III postanowienia o wszczęciu postępowania Przedsiębiorca podniósł, że opłata przygotowawcza nie jest wliczana do całkowitego kosztu pożyczki ponieważ jest rozliczana, a tym samym nie powiększa kosztu pożyczki. Jak przewiduje obligatoryjny aneks do umowy po całkowitej spłacie pożyczki pożyczkobiorca ma prawo wyboru, czy opłata ma zostać mu zwrócona, czy też zaliczona na poczet ostatnich rat pożyczki.

W ocenie Przedsiębiorcy, łączny koszt wszystkich opłat, prowizji i kosztów związanych z zawarciem umowy pożyczki nie przekracza 5% kwoty pożyczki. Zgodnie z § 13 umowy, z tytułu zawarcia umowy pożyczkobiorca wpłaca kwotę od 1 do 5% wartości pożyczki. Pożyczkobiorca, który otrzymuje kwotę pożyczki powinien jednocześnie zapłacić wynagrodzenie, które jest każdorazowo negocjowane. Z § 8 umowy wynika, że wpłaty dokonywane dobrowolnie przez pożyczkobiorcę na poczet wynagrodzenia traktowane są jako zadek i podlegają rozliczeniu z wynagrodzeniem pożyczkodawcy, gdy dochodzi do wypłaty kwoty pożyczki. Wynagrodzenie takie jest obliczane jako odsetki od wypłaconego kapitału, które płacone są z góry przez pożyczkobiorcę. Tym samym, jak podkreślił Przedsiębiorca, nie są one zaliczane, zgodnie z ustawą o kredycie konsumenckim, do kosztów związanych z zawarciem umowy pożyczki.

Przedsiębiorca podtrzymał także swoje wcześniejsze stanowisko dotyczące możliwości zatrzymania opłaty przygotowawczej w przypadku odstąpienia od umowy przez pożyczkobiorcę

podkreślając, że art. 11 ust. 5 ustawy o kredycie konsumenckim przewiduje wprost taką możliwość. Przedsiębiorca podniósł, że ponosi koszty współpracy z pośrednikami i konsultantami, którzy w jego imieniu zawierają umowy pożyczki. Opłata ta stanowi więc wynagrodzenie za przygotowanie i zawarcie umowy z klientem.

Przedsiębiorca poinformował ponadto, że zlecając reklamę swoich usług za każdym razem wymagał, aby agencje reklamowe przygotowując treść reklam posługiwały się wszystkimi danymi o warunkach usług, w tym danymi o kosztach pożyczki i rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania wyliczonej od całkowitego kosztu pożyczki.

W odpowiedzi na wezwanie Prezesa Urzędu, pismem z dnia 27 maja 2010r. Przedsiębiorca poinformował, że łącznie zawarł [usunięto] umów pożyczki (w tym: [usunięto] umów w 2009r. i [usunięto] umowy- w 2010r.). Ze względu na niewystarczającą dokumentację zabezpieczenia spłaty pożyczki lub niespełnienie warunków niezbędnych do przyjęcia zabezpieczenia nie wypłacił pożyczek z ok. [usunięto] umów. Przedstawiając procedurę stosowaną w przypadku nieuiszczenia przez pożyczkobiorcę rat pożyczki w terminach określonych w umowie, Przedsiębiorca wskazał, że nadaje do klienta upomnienie do zapłaty zaległych rat. Jeżeli zabezpieczeniem spłaty pożyczki jest poręczenie osób trzecich, upomnienie to nadaje także do wiadomości poręczycieli. W przypadku braku reakcji pożyczkobiorcy lub poręczycieli po upływie określonego w upomnieniu terminu, kieruje do nich ostateczne upomnienie do zapłaty zaległych rat, pod rygorem wypowiedzenia umowy. Brak reakcji na upomnienie ostateczne skutkuje wypowiedzeniem umowy. Przedsiębiorca wskazał, że jeżeli te działania nie dają efektów w postaci spłaty zaległych rat pożyczki, przekazuje sprawę do kancelarii prawnej, w celu wszczęcia procedury sądowej mającej na celu odzyskanie kwoty pożyczki. Egzekucja takich należności uzależniona jest od udzielonych zabezpieczeń. Przedsiębiorca poinformował, że obecnie nie wykonuje czynności zmierzających do wyegzekwowania należności w związku z niespłaceniem przez klientów zobowiązań wynikających z umowy pożyczki.

Przedsiębiorca wskazał ponadto, że swoje usługi reklamuje m.in. w czasopiśmie: Fakt, Anonse, Gazeta Olsztyńska i Kurier Szczeciński. Nie dysponuje jednak zestawieniem dat, w jakich ukazują się reklamy prasowe jego usług ani wzorami materiałów reklamowych, które przygotowuje dla niego agencja [usunięto] z siedzibą w Warszawie.

W wyniku podjętych czynności Prezes Urzędu uzyskał z Biura Reklamy Prasy Codziennej Axel Springer Polska Sp. z o.o. ogłoszenia reklamujące usługi Przedsiębiorcy, które ukazały się w I kwartale 2010r. w dzienniku Fakt wraz z datami ich publikacji.

W odpowiedzi na kolejne wezwanie Prezesa Urzędu, pismem z dnia 21 czerwca 2010r. Przedsiębiorca wyjaśnił, że ulotki reklamowe, których wzór załączył do pisma z dnia 29 października 2009r. rozpowszechnia od przełomu kwietnia i maja 2009r. Jednocześnie sprecyzował swoją informację zawartą w piśmie z dnia 8 grudnia 2009r. dotyczącą ilości pożyczek, których nie wypłacił konsumentom z powodu niewystarczającego zabezpieczenia wskazując, że w piśmie tym podał te umowy pożyczki, do których pożyczkobiorcy zadeklarowali pisemnie formę jej zabezpieczenia lub przesłali niewystarczające dokumenty dotyczące zabezpieczenia, ale ostatecznie sami zrezygnowali z umowy. Natomiast w piśmie z dnia 27 maja 2010r. wskazał tylko i wyłącznie te umowy pożyczki, do których klienci przedstawili niekompletne dokumenty zabezpieczenia.

Pismem z dnia 3 września 2010r. Przedsiębiorca poinformował, że wzorzec umowy pożyczki wykorzystuje w obrocie konsumenckim od lutego 2009r.

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

Prominent CF Sp. z o.o. Spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie została wpisana do rejestru przedsiębiorców KRS pod numerem 0000213287. Przedmiotem jej działalności jest m.in. pośrednictwo finansowe i udzielanie kredytów (*dowód: odpis z Krajowego Rejestru Sądowego*).

W relacjach z konsumentami Prominent CF Sp. z o.o. Spółka komandytowa posługuje się wzorcem umowy pożyczki, w oparciu o który zawiera tożsame w treści umowy. Wzorzec ten wykorzystuje od lutego 2009r. (*dowód: pismo Przedsiębiorcy z dnia 3 września 2010r.*).

Zawarcie umowy poprzedza wypełnienie przez konsumenta, przygotowanego przez Przedsiębiorcę, formularza wniosku o pożyczkę. We wniosku, poza danymi osobowymi, konsument powinien zadeklarować wysokość swojego dochodu oraz zaznaczyć, na jakie przedsięwzięcie- z wymienionych- zamierza przeznaczyć pożyczkę oraz jaki jest termin jego zakończenia. We wniosku wskazano, że pożyczka może być przeznaczona na: nabycie nieruchomości lub prawa użytkowania wieczystego, budowę, odbudowę, rozbudowę, przebudowę, nadbudowę, remont budynku lub lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość, nabycie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego oraz wniesienie wkładu członkowskiego do spółdzielni mieszkaniowej. W części wniosku dotyczącej podstawowych informacji o pożyczce, konsument winien określić: udział środków własnych w przedsięwzięciu oraz procentowy udział pożyczki w pełnych kosztach przedsięwzięcia oraz wnioskowaną kwotę pożyczki i okres jej spłaty. W tej części wniosku wymieniono także tzw. obligatoryjne formy prawnego zabezpieczenia spłaty pożyczki w postaci: wystawienia weksła własnego in blanco ze stosowną deklaracją wekslową i oświadczeniem o poddaniu się egzekucji- sporządzone w formie notarialnej oraz zlecenia dyspozycji obciążenia rachunku pożyczkobiorcy- polecenia zapłaty, z odnośnikiem * odpowiednie zakreślić (*dowód: formularz wniosku o pożyczkę*). Po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku, Przedsiębiorca podejmuje decyzję o zawarciu umowy pożyczki (*dowód: pismo Przedsiębiorcy z dnia 29 października 2009r.*).

Prezes Urzędu ustalił, że w umowach pożyczki Przedsiębiorca nie wskazuje sposobu zabezpieczenia spłaty pożyczki, a zamieszcza jedynie katalog dopuszczalnych form zabezpieczenia, z których pożyczkobiorca powinien wybrać odpowiednie dla jego pożyczki i które muszą zostać zaakceptowane przez Przedsiębiorcę. Zgodnie z § 6 umowy pożyczki, pożyczkobiorca zobowiązany jest do ustanowienia zabezpieczenia spłaty pożyczki przed jej wypłatą przez Przedsiębiorcę, przy czym wartość przyjętego zabezpieczenia nie może być niższa niż 250% wartości pożyczki, poprzez jedną lub większą ilość zabezpieczeń podanych poniżej:

- wystawienie weksła własnego in blanco wraz ze stosowną deklaracją wekslową i oświadczeniem o poddaniu się rygorowi egzekucji, zgodnie z treścią art. 777 pkt 5 Kodeksu postępowania cywilnego
- zlecenie dyspozycji obciążenia rachunku pożyczkobiorcy- polecenie zapłaty
- poręczenie osób trzecich
- ustanowienie hipoteki
- blokada środków na rachunku bankowym
- przewłaszczenie na zabezpieczenie
- cesja należności
- cesja praw z polisy ubezpieczeniowej z funduszem inwestycyjnym- cena wykupu.

Ww. postanowienie przewiduje, że wybór ilości i rodzaju zabezpieczeń dokonywany jest przez pożyczkobiorcę, jednak wymaga pisemnej akceptacji ze strony Przedsiębiorcy, w trybie określonym treścią załącznika nr 1 do umowy. Warunkiem przystąpienia do procedury zabezpieczeń jest uregulowanie wszystkich bieżących należności wynikających z realizacji umowy. W powołanym załączniku nr 1 do umowy o nazwie: „wybór zabezpieczenia spłaty pożyczki” wymieniono te same sposoby zabezpieczenia spłaty pożyczki z jednoczesnym wskazaniem, że: „pożyczkobiorca oświadcza, że wybiera następujące zabezpieczenia spłaty pożyczki”. Wskazano w nim także, że Przedsiębiorca w terminie 14 dni roboczych po uregulowaniu przez pożyczkobiorcę wszystkich bieżących należności wynikających z realizacji umowy, potwierdzi pożyczkobiorcy akceptację wskazanych zabezpieczeń lub też wskaże zabezpieczenia z wymienionych, jakie pożyczkobiorca musi spełnić. Jeżeli natomiast Przedsiębiorca nie wypowie się w tym terminie uznaje się, że zaakceptował zabezpieczenia wskazane przez pożyczkobiorcę (*dowód: § 6 umowy pożyczki, załącznik nr 1 do umowy pożyczki, pismo Przedsiębiorcy z dnia 9 marca 2010r.*).

W umowach pożyczki Przedsiębiorca nie informuje także, jakie opłaty z tytułu zabezpieczenia konsument winien ponieść na jego rzecz. § 6 ust. 4 wzorca umowy przewiduje jedynie, że wszelkie koszty wynikające z umowy, w tym w szczególności podatek od czynności cywilnoprawnych oraz opłaty za ustanowienie zabezpieczeń spłaty pożyczki, obciążają pożyczkobiorcę. Brak jednocześnie innych postanowień, z których konsument mógłby dowiedzieć się, jakie koszty winien ponieść na rzecz Przedsiębiorcy i z jakimi zabezpieczeniami koszty te są związane (*dowód: wzorzec umowy pożyczki*). Wymóg zawierania informacji o sposobie zabezpieczenia spłaty pożyczki i opłatach należnych pożyczkodawcy z tego tytułu wynika z art. 4 ust. 2 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim.

W umowach pożyczki nie zamieszczono również danych o pozostałych kosztach, do których zapłaty zobowiązany jest konsument w związku z zawartą umową oraz kosztach sądowych i postępowania egzekucyjnego ponoszonych przez konsumenta w związku z niewykonaniem zobowiązań wynikających z umowy. Do zamieszczania w umowach pożyczki tego rodzaju informacji zobowiązuje pożyczkodawcę art. 4 ust. 2 pkt 8 i 13 *in fine* ustawy o kredycie konsumenckim (*dowód: wzorzec umowy pożyczki*).

Z poczynionych w trakcie prowadzonego postępowania ustaleń wynika ponadto, że Przedsiębiorca udziela konsumentom nieprawdziwych informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania pożyczki, całkowitym koszcie pożyczki i łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument (*dowód: umowy pożyczki nr: [usunięto]*).

Wysokość rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania pożyczki Przedsiębiorca oblicza sumując nominalną stopę oprocentowania i wysokość wynagrodzenia za jeden rok spłaty pożyczki. Do obliczania tej wartości Przedsiębiorca nie stosuje, zgodnie z art. 7 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim, wzoru wskazanego w załączniku do tej ustawy i tym samym nie uwzględnia należności wymienionych w pkt 4 załącznika.

Wskazując całkowity koszt pożyczki Przedsiębiorca nie uwzględnia w nim opłaty przygotowawczej. Wedle informacji przekazanych przez Przedsiębiorcę całkowity koszt pożyczki oblicza według wzoru: [(kwota pożyczki x oprocentowanie pożyczki) + (kwota pożyczki x wysokość wynagrodzenia)]. Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, całkowity koszt pożyczki oznacza wszystkie koszty wraz z odsetkami i innymi opłatami i prowizjami, które konsument jest zobowiązany zapłacić za pożyczkę, z wyjątkiem kosztów wymienionych w pkt 1-5 tego przepisu.

Z kolei w łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument Przedsiębiorca nie uwzględnia opłaty przygotowawczej oraz kosztów zabezpieczenia pożyczki. Wartość stanowiąca „łączną kwotę wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument” określana jest w sposób: „nie będzie wyższa niż ...”, przy czym w zawartych umowach jej wysokość odpowiada zawsze wysokości całkowitego kosztu pożyczki.

Prezes Urzędu ustalił ponadto, że w zawieranych przez Przedsiębiorcę umowach pożyczki łączna kwota wszystkich opłat, prowizji i kosztów związanych z zawarciem umowy przekracza maksymalną wysokość 5% kwoty udzielonej pożyczki, wynikającą z art. 7a ustawy o kredycie konsumenckim. W związku z zawarciem umowy konsument zobowiązany jest do wniesienia na rachunek Przedsiębiorcy opłaty przygotowawczej w wysokości 5% wartości pożyczki w dniu zawarcia umowy i wynagrodzenia za każdy rok spłaty pożyczki określony w umowie. Zgodnie z § 8 ust. 3, umowy wpłata wynagrodzenia za cały okres spłaty pożyczki jest warunkiem wypłaty pożyczki. Ze zgromadzonej dokumentacji kredytowej wynika, że wynagrodzenie to wynosi: 2,69% lub 1,69% wartości pożyczki za każdy rok spłaty określony w umowie. Suma opłaty przygotowawczej i wynagrodzenia przekracza zatem dopuszczalną przez ustawodawcę wysokość łącznej kwoty wszystkich opłat, prowizji i kosztów związanych z zawarciem umowy pożyczki (*dowód: umowy pożyczki nr: [usunięto]*).

Ustalono także, że na podstawie umowy pożyczki Przedsiębiorca może zatrzymać uiszczoną przez konsumenta opłatę przygotowawczą w przypadku, kiedy odstępuje od umowy. Zgodnie z § 10 umowy, zarówno Przedsiębiorca jak i pożyczkobiorca mają prawo odstąpić od umowy w terminie 10 dni od jej zawarcia. W razie odstąpienia od umowy, Przedsiębiorca obowiązany jest niezwłocznie zwrócić poniesione przez pożyczkobiorcę koszty udzielanej pożyczki, z wyjątkiem m.in. opłaty przygotowawczej (§ 13). Postanowienia umowy nie precyzują, z odstąpieniem której ze stron związana jest możliwość zatrzymania tej opłaty, wskazując ogólnie, że opłata przygotowawcza nie podlega zwrotowi „w razie odstąpienia od umowy”. Oznacza to, że Przedsiębiorca może zatrzymać opłatę przygotowawczą nie tylko wtedy, gdy od umowy odstępuje konsument- jak stanowi art. 11 ust. 5 ustawy o kredycie konsumenckim, ale również w sytuacji, gdy skorzysta sam z przysługującego mu prawa odstąpienia od umowy.

Prezes Urzędu ustalił również, że Przedsiębiorca reklamuje swoje usługi poprzez rozpowszechnianie ulotek reklamowych oraz reklamy prasowe. Wbrew art. 16 ustawy o kredycie konsumenckim, w reklamach tych Przedsiębiorca nie zamieszcza informacji o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania wyliczonej od całkowitego kosztu pożyczki.

W ulotkach reklamowych, które Przedsiębiorca rozpowszechnia od przełomu kwietnia i maja 2009r. na pierwszej stronie wskazano kwoty: 30.000- 374,45; 50.000- 416,25; 75.000- 624,38; 100.000- 832,50 oraz hasła reklamowe: „Pożyczka bez ograniczeń!!! Szybko, tanio i profesjonalnie. Specjalna oferta dla zadłużonych. Uwaga!!! Kwoty od 10.000 do 40.000. Uproszczona procedura!!! Prowadzisz działalność? Nie wymagamy zaświadczeń z ZUS i Urzędu Skarbowego” i adres Przedsiębiorcy. Na odwrotnej stronie ulotki wskazano 20 przykładowych kwot pożyczki i wysokość rat dla tych pożyczek udzielonych na okres 5, 10, 15 i 20 lat.

Reklamy swoich usług Przedsiębiorca publikuje także w czasopiśmie: Fakt, Anonse, Gazeta Olsztyńska i Kurier Szczeciński. W dzienniku Fakt w I kwartale 2010r. ukazało się 12 ogłoszeń reklamujących usługi Przedsiębiorcy w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych, w dniach: 12, 18, 25 i 28 stycznia, 4, 11, 18 i 25 lutego oraz 4, 11, 18 i 25 marca. Reklamy te odwołują się do kosztów pożyczki: „Pożyczamy od 10 tys. PLN do 200 tys. PLN” bądź „Pożyczamy od 5.000 zł do 200.000 zł” i „oprocentowanie od 4,99% do 7,48%”.

W swojej treści ulotki reklamowe oraz ww. reklamy prasowe nie zawierają informacji o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania wyliczonej od całkowitego kosztu pożyczki (*dowód: ulotka reklamowa załączona do pisma Przedsiębiorcy z dnia 29 października 2009r., pismo Przedsiębiorcy z dnia 27 maja 2010r., wzory reklam opublikowanych w dzienniku Fakt, które załączone zostały do pisma Biura Reklamy Prasy Codziennej Wydawnictwa Axel Springer Polska Sp. z o.o. z dnia 21 czerwca 2010r.*).

W trakcie prowadzonego postępowania Prezes Urzędu pozyskał wzór reklamy usług Przedsiębiorcy, której publikację zlecił w dzienniku Fakt począwszy od dnia 24 czerwca 2010r., w którym zawarto informację o rocznej rzeczywistej stopie oprocentowania: „rzeczywista roczna stopa oprocentowania (RRSO) od 10,17% do 7,68%” (*dowód: pismo Biura Reklamy Prasy Codziennej Wydawnictwa Axel Springer Polska Sp. z o.o. z dnia 21 czerwca 2010r.*).

Przedsiębiorca udziela pożyczek na okres od 24 do 240 miesięcy. W oparciu o zakwestionowany wzorec umowy pożyczki do dnia 27 maja 2010r. zawarł łącznie 2.200 umów (z czego 1376 umów w 2009r. i 824 umowy w 2010r., w których kwoty pożyczki wyniosły m.in. 5.000 zł, 10.000 zł i 25.000 zł), przy czym nie wypłacił pożyczek z ok. 203 umów, z uwagi na niewystarczającą dokumentację zabezpieczenia spłaty lub niespełnienie przez konsumentów warunków niezbędnych do przyjęcia zabezpieczenia (*dowód: pismo Przedsiębiorcy z dnia 27 maja 2010r., umowy nr: [usunięto]*). Poza Warszawą, Przedsiębiorca ma swoje biura m.in. w Bydgoszczy, Gdańsku, Gdyni, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Szczecinie, Toruniu i Olsztynie (*dowód: lista biur wskazana w reklamie opublikowanej w dzienniku Fakt w dniu 12 i 28 stycznia oraz 11 lutego 2010r.*).

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie do art. 24 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy, przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działania przedsiębiorcy, w szczególności: naruszenie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji oraz nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.

Stwierdzenie przedmiotowych praktyk wymaga spełnienia dwóch przesłanek: **bezprawności działania przedsiębiorcy i naruszenia zbiorowego interesu konsumentów.**

Jako bezprawne należy kwalifikować zachowania sprzeczne z prawem, zasadami współżycia społecznego lub dobrymi obyczajami, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Dla ustalenia bezprawności działania wystarczy, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa (por. Komentarz do ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji pod red. Janusza Szwejki, Wyd. CH Beck, Warszawa 2000r., str. 117-118).

Przesłanka bezprawności działań Przedsiębiorcy wykazana zostanie odrębnie dla każdego z postawionych Przedsiębiorcy zarzutów, określonych w pkt I- VII sentencji decyzji. Kwestia **naruszenia zbiorowego interesu konsumentów** omówiona zostanie natomiast łącznie, po wykazaniu bezprawności działań Przedsiębiorcy, z uwagi na identyczny charakter i znaczenie tej przesłanki dla wszystkich praktyk objętych niniejszym postępowaniem. Wszystkie zarzucone praktyki dotknąć bowiem mogą nieokreśloną i nieograniczoną grupę konsumentów-aktualnych i potencjalnych klientów Prominent CF Sp. z o.o. Spółka komandytowa.

I. W niniejszym postępowaniu Przedsiębiorcy zarzucono stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. W przypadku tego zarzutu bezprawność działań Przedsiębiorcy wynika z naruszenia art. 4 ust. 2 pkt 7, 8 i 13 *in fine* ustawy o kredycie konsumenckim. Przepis ten wymaga, aby umowa o kredyt konsumencki zawierała dane o: sposobie zabezpieczenia kredytu i opłatach należnych kredytodawcy z tego tytułu, pozostałych kosztach, do których zapłaty zobowiązany jest konsument w związku z zawartą umową oraz kosztach sądowych i postępowania egzekucyjnego ponoszonych przez konsumenta w związku z niewykonaniem zobowiązań wynikających z umowy.

Zgodnie z art. 4 ust. 3 ww. ustawy, jeżeli nie jest możliwe podanie kosztów, do których poniesienia zobowiązany jest konsument, należy określić ich szacunkową wysokość oraz okoliczności, od których zależy ich ostateczna wysokość i obowiązek zapłaty przez konsumenta

Bezprawność ww. praktyki Przedsiębiorcy wynika z niedostosowania wzorców umownych do wymogów określonych w przepisach ustawy o kredycie konsumenckim, które nakładają na kredytodawcę szereg obowiązków informacyjnych wobec konsumenta. Wskazać przy tym należy, że z mocy art. 2 ust. 2 pkt 1 ustawy, obowiązki te dotyczą także umowy pożyczki.

Jak podkreśla się w doktrynie, celem wprowadzenia art. 4 ust. 2 ustawy jest zapewnienie konsumentowi przejrzystej i kompletnej informacji w kwestiach mających znaczenie dla jego sytuacji prawnej. Przepis ten służy ochronie konsumenta, gwarantując mu prawo do uzyskania rzetelnej i wyczerpującej informacji o jego prawach i obowiązkach (tak np. Ustawa z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim. Komentarz do pod red. J. Pisulińskiego. Dom Wydawniczy ABC, 2004; D. Rogoń. Komentarz do ustawy o kredycie konsumenckim. Lex 2002).

W wyroku z dnia 13 czerwca 2005r. sygn. akt XVII Ama 30/04, Sąd Okręgowy w Warszawie- Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: SOKiK) stwierdził, że praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest posługiwanie się przez bank wzorcem o udzielenie kredytu, którego treść nie odpowiada wymogom ustawy o kredycie konsumenckim. W ocenie SOKiK, *skoro ustawodawca wyraźnie określił zakres niezbędnych danych zawartych w umowie*

kredytu konsumenckiego, to oczywistym jego celem było zagwarantowanie konsumentowi wiedzy w tym zakresie jako niezbędnej dla ochrony jego praw i interesów. Bez znaczenia jest przy tym, czy konsument z informacji tych uczyni użytek czy nie.

Z kolei w uzasadnieniu wyroku z dnia 20 czerwca 2006r. sygn. akt III SK 7/2006, Sąd Najwyższy podkreślił, że *zastosowanie kategoriycznej formuły w art. 4 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim nadaje analizowanemu przepisowi charakter normatywny obligatoryjnego nakazu zamieszczenia w umowie wszystkich istotnych postanowień umownych, które z woli ustawodawcy gwarantują konsumentowi prawo do wiedzy o zakresie jego praw i obowiązków określonych bezpośrednio w dokumencie umowy kredytowej, co uzyskuje się zarówno przez łatwość bezpośredniego dostępu do istotnych informacji kredytowych, jak i możliwości ich porównania na etapie kontraktowania z konkurencyjnymi ofertami innych kredytodawców.* Sąd uznał także, że *prawkładowa wykładnia art. 4 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim prowadzi do wniosku, że obligatoryjne postanowienia (essentialia negotii) umowy o kredyt konsumencki, które zostały wymienione w tym przepisie, powinny być w umowie uzgodnione literalnie, bezpośrednio i wyczerpująco (...). Konsument ma prawo do przejrzystej, kompletnej i jednoznacznej informacji w sprawach mających istotne znaczenie dla zabezpieczenia jego interesu prawnego w warunkach globalizacji (masowości) obrotu prawnego i wielości ofert na rynku, które nie zawsze posługują się prawdziwymi i pełnymi informacjami i niekiedy wprowadzają w błąd lub w sposób ukryty godzą w indywidualny i zbiorowy interes konsumentów.* Zdaniem Sądu Najwyższego, brak w umowie kredytowej wszystkich konkretnych postanowień przewidzianych w ww. przepisie stanowi realne naruszenie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, przez co godzi w zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W ocenie Prezesa Urzędu, w zakresie określonym przez przepis art. 4 ust. 2 pkt 7, 8 i 13 *in fine* ustawy o kredycie konsumenckim Przedsiębiorca nie wypełnił obowiązków informacyjnych względem konsumentów.

Przede wszystkim w umowie pożyczki brak informacji o **sposobie jej zabezpieczenia**. W umowie pożyczki i załączniku nr 1 do tej umowy wskazano katalog (listę) zabezpieczeń, z której pożyczkobiorca winien wybrać takie zabezpieczenia, które zostaną zaakceptowane przez Przedsiębiorcę. Zgodnie z § 6 umowy, pożyczkobiorca zobowiązany jest do ustanowienia zabezpieczenia spłaty pożyczki przed jej wypłatą przez Przedsiębiorcę, przy czym wartość przyjętego zabezpieczenia nie może być niższa niż 250% wartości pożyczki, poprzez jedną lub większą ilość zabezpieczeń podanych poniżej: wystawienie weksla własnego in blanco wraz ze stosowną deklaracją wekslową i oświadczeniem o poddaniu się rygorowi egzekucji zgodnie z treścią art. 777 pkt 5 Kodeksu postępowania cywilnego, zlecenie dyspozycji obciążenia rachunku pożyczkobiorcy- polecenie zapłaty, poręczenie osób trzecich, ustanowienie hipoteki, blokada środków na rachunku bankowym, przewłaszczenie na zabezpieczenie, cesja należności, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej z funduszem inwestycyjnym- cena wykupu. Ww. postanowienie przewiduje jednocześnie, że wybór ilości i rodzaju zabezpieczeń dokonywany jest przez pożyczkobiorcę, jednak wymaga pisemnej akceptacji ze strony Przedsiębiorcy, w trybie określonym treścią załącznika nr 1 do umowy. W powołanym załączniku wymieniono te same sposoby zabezpieczenia spłaty pożyczki. Zawarto w nim ponadto zastrzeżenie, że Przedsiębiorca w terminie 14 dni roboczych po uregulowaniu przez pożyczkobiorcę wszystkich bieżących należności wynikających z realizacji umowy, potwierdzi pożyczkobiorcy akceptację wskazanych zabezpieczeń lub też wskaże zabezpieczenia z wymienionych, jakie pożyczkobiorca musi spełnić. Jeżeli natomiast Przedsiębiorca nie wypowie się w tym terminie uznaje się, że zaakceptował zabezpieczenia wskazane przez pożyczkobiorcę.

Jak wynika z przywołanych regulacji, w umowie Przedsiębiorca nie wskazuje, w jaki sposób zabezpieczona będzie spłata konkretnej pożyczki udzielonej konsumentowi. Zdaniem Prezesa Urzędu, wyszczególnienie wszystkich możliwych i dopuszczalnych sposobów zabezpieczenia nie jest wystarczające i nie stanowi o prawidłowym wykonaniu obowiązku nałożonego na pożyczkodawcę w art. 4 ust. 2 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim. W konsekwencji ustalonej przez Przedsiębiorcę procedury wypłaty pożyczki, uzależnionej od wskazania przez konsumenta „odpowiedniego” sposobu zabezpieczenia, konsument nie uzyskuje

rzetelnych informacji w istotnych dla niego kwestiach, które wpływają na jego sytuację prawną. Podpisując umowę z Przedsiębiorcą dowiaduje się jedynie, jakie są wszystkie możliwe czy też dopuszczalne (akceptowane) przez Przedsiębiorcę formy zabezpieczenia spłaty pożyczki. Nie uzyskuje natomiast informacji, która bądź które z wymienionych form zabezpieczenia będą ustanowione w jego przypadku.

Prezes Urzędu nie podziela stanowiska Przedsiębiorcy, że zakres zabezpieczenia spłaty pożyczki określony jest w załączniku nr 1 do umowy, a obligatoryjne formy zabezpieczenia, zgodnie z ustawą o kredycie konsumenckim, zostały wskazane w umowie. W umowie i załączniku do umowy wymieniono te same sposoby zabezpieczenia spłaty pożyczki spośród których konsument winien dokonać wyboru, a następnie przedstawić je do akceptacji Przedsiębiorcy. Jak wyjaśnił Przedsiębiorca są to „uznawane” przez niego formy zabezpieczenia pożyczki. Wbrew twierdzeniom Przedsiębiorcy, ani w umowie ani w załączniku do umowy nie sprecyzowano, które z form zabezpieczenia są „obligatoryjne” dla pożyczkobiorcy, a więc jak należy wnioskować zostaną zastosowane w konkretnym przypadku. Jedynie we wniosku o pożyczkę wskazano jako tzw. obligatoryjne formy prawnego zabezpieczenia spłaty pożyczki: wystawienie weksła własnego in blanco ze stosowną deklaracją wekslową i oświadczeniem o poddaniu się egzekucji w formie notarialnej oraz zlecenie dyspozycji obciążenia rachunku pożyczkobiorcy- polecenie zapłaty. Pozostaje to jednak bez znaczenia w świetle obowiązku Przedsiębiorcy, wynikającego z art. 4 ust. 2 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim, zamieszczania bezpośrednio w umowie pożyczki danych o sposobie zabezpieczenia pożyczki.

W ocenie Prezesa Urzędu, niedopełnienie obowiązku informowania o sposobie zabezpieczenia pożyczki wynika bezpośrednio ze stosowanej przez Przedsiębiorcę procedury udzielania pożyczek. Zawierając umowę pożyczki z Przedsiębiorcą konsument jest zobowiązany do wniesienia opłaty przygotowawczej i wynagrodzenia, natomiast obowiązek Przedsiębiorcy wypłaty kwoty pożyczki powstaje dopiero po otrzymaniu ww. kosztów i akceptacji wybranych przez konsumenta form zabezpieczenia spłaty pożyczki, z listy zabezpieczeń wymienionych w umowie. Oznacza to, że zawierając umowę pożyczki i ponosząc określone koszty na rzecz Przedsiębiorcy, konsument nie posiada żadnej wiedzy, czy kwotę pożyczki faktycznie otrzyma. Przedsiębiorca dokonuje zatem w rzeczywistości oceny zdolności kredytowej konsumenta, a więc decyduje o tym, czy wypłaci kwotę pożyczki, dopiero po otrzymaniu określonych opłat i po przyjęciu wybranego przez konsumenta sposobu zabezpieczenia spłaty pożyczki. W istocie więc, o tym jak zostanie zabezpieczona konkretna pożyczka decyduje już po zawarciu umowy Przedsiębiorca. Z uwagi na powyższe, nie można uznać, że w umowach pożyczki, które Przedsiębiorca zawiera z konsumentami, zamieszczane są dane o sposobie zabezpieczenia udzielanej konsumentowi pożyczki.

W umowach pożyczki brak także informacji o opłatach należnych Przedsiębiorcy z tytułu zabezpieczenia spłaty pożyczki. W § 6 ust. 4 zawarto zastrzeżenie, że wszelkie koszty wynikające z umowy, w tym w szczególności podatek od czynności cywilnoprawnych oraz opłaty za ustanowienie zabezpieczeń spłaty pożyczki, obciążają pożyczkobiorcę. Z kolei § 13 przewiduje, że w razie odstąpienia od umowy Przedsiębiorca obowiązany jest niezwłocznie zwrócić poniesione przez pożyczkobiorcę koszty udzielanej pożyczki, z wyjątkiem opłaty przygotowawczej i pobranych przez Przedsiębiorcę opłat związanych z ustanowieniem zabezpieczenia. W umowie przewiduje się więc opłaty, które konsument winien ponieść na rzecz Przedsiębiorcy w związku z ustanowionym zabezpieczeniem, nie wskazując przy tym, jaka jest ich wysokość i z jakimi zabezpieczeniami opłaty te są związane. Zwrócić należy uwagę, że zgodnie z art. 4 ust. 3 ustawy o kredycie konsumenckim, jeżeli nie jest możliwe podanie kosztów, do których poniesienia zobowiązany jest konsument, należy określić ich szacunkową wartość oraz okoliczności, od których zależy ich ostateczna wysokość i obowiązek zapłaty przez konsumenta. W zakresie omawianego zarzutu, Przedsiębiorca nie określił tego rodzaju kosztów również szacunkowo, nie wskazał także okoliczności, od których zależałaby ich wysokość.

Przedsiębiorca nie informuje także konsumentów o **pozostałych kosztach, do których zapłaty zobowiązany jest konsument w związku z zawartą umową**. Obowiązek zamieszczania w umowach pożyczki tego rodzaju danych wynika z art. 4 ust. 2 pkt 8 ustawy o kredycie konsumenckim. Należy podkreślić, że ten warunek umowy obejmować winien wszelkie koszty ponoszone przez konsumenta przy prawidłowym wykonywaniu zobowiązań wynikających z umowy. Nie jest przy tym tożsamy z pojęciem całkowitego kosztu kredytu, który zdefiniowany został przez ustawodawcę w art. 7 ustawy o kredycie konsumenckim. Wprowadzenie obydwu pojęć do ustawy o kredycie konsumencki znajduje uzasadnienie w tym, aby nie pominąć w umowie żadnych kosztów, do zapłaty których zobowiązany jest konsument. Mówiąc zatem o pozostałych kosztach, do których zapłaty zobowiązany jest konsument w związku z zawartą umową, wskazać należy np. na koszty ubezpieczenia i zabezpieczenia kredytu. Podkreśla się także, że nawet w przypadku gdy koszty te nie mogą zostać wyrażone w określonej kwocie bądź szacunkowo, nie zwalnia to kredytodawcy z obowiązku podania informacji ich dotyczących. W takiej sytuacji kredytodawca musi zawrzeć w umowie informację, że koszty takie mogą się pojawić i wskazać przyczyny ich wystąpienia. Podanie takich informacji jest bowiem konieczne dla zapewnienia maksymalnej ochrony interesu konsumenta (tak np. Komentarz do ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim pod red. J. Pisulińskiego. Dom Wydawniczy ABC, 2004).

Zgodnie z przytoczonym powyżej postanowieniem § 6 ust. 4 umowy, wszelkie koszty wynikające z umowy, w tym w szczególności podatek od czynności cywilnoprawnych oraz opłaty za ustanowienie zabezpieczeń spłaty pożyczki, obciążają pożyczkobiorcę. Poza ww. postanowieniem w umowie brak innych regulacji, które precyzowałyby, jakimi konkretnie kosztami w związku z zawartą umową zostanie obciążony konsument przy należytych wykonywaniu swoich zobowiązań. Ww. postanowienie zobowiązuje konsumenta do ponoszenia „wszelkich” kosztów, wymieniając przykładowo jedynie podatek od czynności cywilnoprawnych i opłaty za ustanowienie zabezpieczeń. Nie podaje jednakże takich kosztów jako konkretnych kwot, ani szacunkowo, nie wskazuje także okoliczności w których mogą wystąpić (tj. z jakimi zabezpieczeniami mogą być związane) i wskaźników ich wysokości (por. jw. Komentarz do ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim pod red. J. Pisulińskiego). Nie znając choćby szacunkowej wartości takich kosztów konsument nie wie więc, ile będzie zobowiązany zapłacić za pożyczkę udzieloną przez Przedsiębiorcę.

Analiza zgromadzonych dokumentów kredytowych wskazuje, że pozostałe koszty do zapłaty których zobowiązany jest konsument w związku z zawartą umową obejmują przede wszystkim koszty zabezpieczenia spłaty pożyczki. Np. w związku z zawartymi umowami pożyczki nr: [usunięto] z dnia 24 kwietnia 2009r. i [usunięto] z dnia 8 maja 2009r. i aneksu nr 2 do tej umowy, w których kwota pożyczki wynosiła 10.000 zł, koszty te objęły: notarialne poświadczenie podpisów pożyczkobiorcy i poręczycieli na wekslu in blanco, notarialne poświadczenie podpisów na deklaracji do weksla in blanco, notarialne poświadczenie podpisów poręczycieli na złożonych oświadczeniach o poręczeniu spłaty pożyczki oraz koszty sporządzenia w formie notarialnej oświadczenia o poddaniu się egzekucji. W pierwszej umowie koszty te wyniosły łącznie ok. 920 zł, w drugiej: ok. 560 zł (*dowód: dokumenty dotyczące zabezpieczenia spłaty pożyczek udzielonych na podstawie umów nr: [usunięto] z dnia 24 kwietnia 2009r. i [usunięto] z dnia 8 maja 2009r. zmienionej aneksem nr 2 do tej umowy*). Koszty te nie zostały w żaden sposób, nawet szacunkowo, wskazane konsumentowi w umowach pożyczki.

W świetle powyższego, Prezes Urzędu uznał, że Przedsiębiorca nie spełnił obowiązku wyrażonego w art. 4 ust. 2 pkt 8 ustawy o kredycie konsumenckim zamieszczenia w umowie pożyczki danych dotyczących pozostałych kosztów, do których zapłaty zobowiązany jest konsument w związku z zawartą umową.

Zdaniem Prezesa Urzędu, Przedsiębiorca naruszył także art. 4 ust. 2 pkt 13 *in fine* ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nie informując w umowach pożyczki o **kosztach**

sądowych i postępowania egzekucyjnego ponoszonych przez konsumenta w związku z niewykonaniem zobowiązań wynikających z umowy.

Przedsiębiorca podniósł, że nie ma obowiązku zamieszczania informacji o ww. kosztach, skoro ich wysokość i obowiązek poniesienia przez stronę przegrywającą spór sądowy wynika z bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa. W opinii Prezesa Urzędu, nawet jeśli stawki takich kosztów są określone we właściwych przepisach, to fakt ten nie ma wpływu na obowiązek pożyczkodawcy zamieszczania w umowie pożyczki danych o tego rodzaju kosztach, który zawarty został wprost w art. 4 ust. 2 pkt 13 *in fine* ww. ustawy. Tym bardziej, że przepis art. 4 ust. 3 ustawy o kredycie konsumenckim stwarza pożyczkodawcy możliwość należytego wykonania tego obowiązku także w sytuacji, gdy nie będzie możliwe podanie kosztów, do których poniesienia zobowiązany jest konsument. W takiej sytuacji pożyczkodawca może określić ww. koszty szacunkowo, wskazując zarazem okoliczności, od których zależy ich ostateczna wysokość i obowiązek zapłaty przez konsumenta. W omawianym przypadku Przedsiębiorca nie wskazał ani szacunkowej wysokości tych kosztów, ani okoliczności, od których zależałaby ich ostateczna wysokość i obowiązek zapłaty przez konsumenta, pozbawiając tym samym konsumenta informacji, jakimi kosztami sądowymi i egzekucyjnymi może zostać obciążony w przypadku niewykonania zobowiązań wynikających z umowy. Jak podkreślił Sąd Najwyższy w przywołanym już wyroku z dnia 20 czerwca 2006r. sygn. akt III SK 7/2006, ustawodawca nadał art. 4 ust. 2 charakter normatywny obligatoryjnego nakazu zamieszczenia w umowie wszystkich istotnych postanowień umownych, które z woli ustawodawcy gwarantują konsumentowi prawo do wiedzy o zakresie jego praw i obowiązków określonych bezpośrednio w dokumencie umowy kredytowej. Oznacza to, że obligatoryjne postanowienia umowy o kredyt konsumencki, które zostały wymienione w tym przepisie, powinny być w umowie uzgodnione literalnie, bezpośrednio i wyczerpująco. Zdaniem Prezesa Urzędu, skutek braku w umowie informacji o kosztach sądowych i postępowania egzekucyjnego, warunek ten nie został spełniony, co oznacza, że Przedsiębiorca naruszył ww. przepis ustawy o kredycie konsumenckim.

Mając na uwadze powyższe, Prezes Urzędu uznał, że skutek niedopełnienia wymogów formalnych umowy pożyczki, określonych w art. 4 ust. 2 pkt 7, 8 i 13 *in fine* ustawy o kredycie konsumenckim, Przedsiębiorca naruszył obowiązek udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, a tym samym swoim zachowaniem wyczerpał przesłanki praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

II. Praktyka przypisana Przedsiębiorcy w pkt II sentencji decyzji polega na wskazywaniu w umowie pożyczki nieprawdziwych i wprowadzających w błąd informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania pożyczki. W ocenie Prezesa Urzędu, tego rodzaju działania Przedsiębiorcy stanowią nieuczciwą praktykę rynkową, określoną w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów są w szczególności nieuczciwe praktyki rynkowe. Jeżeli mamy więc do czynienia z nieuczciwą praktyką rynkową w rozumieniu przepisów ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, która jednocześnie narusza zbiorowe interesy konsumentów, to takie działanie w świetle ww. przepisu uznać należy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Przez praktykę rynkową art. 2 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym rozumie działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy, sposób postępowania, oświadczenie lub informację handlową, w szczególności reklamę lub marketing, bezpośrednio związane z promocją lub nabyciem produktu przez konsumenta. Pojęcie produktu ma znaczenie szerokie i obejmuje także, jak wynika z art. 2 pkt 3 tej ustawy, usługi.

Niewątpliwie działanie Prominent CF Sp. z o.o. Spółka komandytowa polegające na informowaniu o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania jest bezpośrednio

związane z nabyciem oferowanych przez Przedsiębiorcę usług w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych. Stanowi tym samym praktykę rynkową w rozumieniu przepisów ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Zgodnie z art. 3 ww. ustawy, stosowanie nieuczciwych praktyk rynkowych jest zakazane. W art. 4 ust. 1 tej ustawy określono dwie przesłanki, których łączne spełnienie pozwala na zakwalifikowanie praktyki przedsiębiorcy jako nieuczciwej, a mianowicie: sprzeczność z dobrymi obyczajami oraz rzeczywiste lub potencjalne zniekształcenie w istotny sposób zachowań rynkowych przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. Przepis ten ma charakter klauzuli generalnej, która w celu wykazania stosowania danej praktyki wymaga odpowiedniej konkretyzacji.

Art. 4 ust. 2 ustawy zawiera otwarty katalog nieuczciwych praktyk rynkowych, wyróżnia m.in. praktyki rynkowe wprowadzające w błąd. Praktyki te mogą polegać zarówno na działaniu (art. 5) jak i zaniechaniu (art. 6), przy czym nie są one zakazane w każdych okolicznościach (art. 7). Oznacza to, że przypisanie przedsiębiorcy stosowania praktyk rynkowych wprowadzających w błąd wymaga odniesienia zarówno do ogólnej definicji nieuczciwej praktyki rynkowej zawartej w art. 4 ust. 1 tej ustawy, jak również definicji praktyki wprowadzającej w błąd zawartej w art. 5 lub art. 6 ustawy.

Stosownie do art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy, praktykę rynkową uznaje się za działanie wprowadzające w błąd, jeżeli działanie to w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. Wprowadzającym w błąd działaniem może być w szczególności rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji.

Z punktu widzenia przesłanek praktyki określonych w powołanym przepisie w niniejszej sprawie niezbędne jest rozważenie, czy informacja Przedsiębiorcy o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania mogła wprowadzić przeciętnego konsumenta w błąd, tj. powodować podjęcie przez niego decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. Niezbędne jest zatem ustalenie, czy na podstawie otrzymanej informacji konsument mógł powziąć błędne przekonanie co do warunków, na jakich Przedsiębiorca udziela pożyczek, a przez to zainteresować się jego ofertą.

Zgodnie z art. 2 ust. 7 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, przez decyzję dotyczącą umowy rozumie się m.in. decyzję podejmowaną przez konsumenta co do tego, czy, w jaki sposób i na jakich warunkach dokona zakupu lub zapłaci za produkt, bez względu na to, czy konsument postanowi dokonać określonej czynności, czy też powstrzymać się od jej dokonania. Nieuczciwa praktyka rynkowa polegająca na wprowadzającym w błąd działaniu nie musi więc prowadzić do dokonania przez przeciętnego konsumenta czynności prawnej. Decyzja dotycząca umowy, o której mowa w ww. ustawie, ma szerszy zakres niż instytucja błędu uregulowana w art. 84 i nast. Kodeksu cywilnego. Oznacza to, że elementem konstrukcyjnym decyzji konsumenta nie jest objęty sam fakt jej dokonania, czyli w analizowanym przypadku-zawarcie umowy z Przedsiębiorcą. Wystarczająca jest sama potencjalna możliwość wprowadzenia w błąd przeciętnego konsumenta.

Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym posługuje się pojęciem przeciętnego konsumenta. Ocena każdej praktyki rynkowej powinna więc być dokonywana w odniesieniu do tego właśnie pojęcia.

Art. 2 ust. 8 ww. ustawy za przeciętnego konsumenta uznaje konsumenta, który jest dostatecznie dobrze poinformowany, uważny i ostrożny. Wymaga zarazem dokonania oceny tych cech z uwzględnieniem czynników społecznych, kulturowych, językowych i przynależności danego konsumenta do szczególnej grupy konsumentów, przez którą rozumie się dającą się jednoznacznie zidentyfikować grupę konsumentów, szczególnie podatną na oddziaływanie praktyki rynkowej lub na produkt, którego praktyka rynkowa dotyczy, ze względu na szczególne cechy, takie jak wiek, niepełnosprawność fizyczna lub umysłowa.

Swoją ofertę pożyczkową Przedsiębiorca adresuje do nieograniczonego kręgu odbiorców (ogółu konsumentów), bez wskazywania szczególnej grupy, która mogłaby zostać wyodrębniona na podstawie określonej i wspólnej cechy. Co do zasady każdy konsument zainteresowany uzyskaniem pożyczki może zostać klientem Przedsiębiorcy. W przypadku zarzuconej praktyki nie ma zatem podstaw do konstruowania modelu przeciętnego konsumenta z uwzględnieniem ostatniej z przesłanek wskazanych w ustawowej definicji, a mianowicie odwoływania się do przynależności do szczególnej grupy konsumentów. Z tych też względów, za przeciętnego należy uznać konsumenta dostatecznie dobrze poinformowanego, uważnego i ostrożnego przy uwzględnieniu czynników społecznych, kulturowych i językowych charakterystycznych dla polskiego konsumenta. Należy przy tym podkreślić, że wskazanie na takie cechy jak dostateczne poinformowanie, uwaga i ostrożność określa pewien zespół cech mentalnych konsumenta (jego przeciętność) znajdujących wyraz w tym, że z jednej strony możemy wymagać od niego pewnego stopnia wiedzy i orientacji w rzeczywistości, a z drugiej- nie możemy uznać, że jego wiedza jest kompletna i profesjonalna i że konsument nie ma prawa pewnych rzeczy nie wiedzieć. Przeciętny konsument nie posiada wiedzy specjalistycznej w danej dziedzinie, ale rozumie kierowane do niego informacje i potrafi je wykorzystać do podjęcia świadomej decyzji dotyczącej produktu. Nie jest naiwny, ale nie potrafi też ocenić sytuacji tak jak profesjonalista.

W ocenie Prezesa Urzędu, kierując się wysokością rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania podanej w umowie, przeciętny konsument mógł podjąć decyzję dotyczącą umowy, której inaczej by nie podjął, a więc powziąć zamiar skorzystania z oferty Przedsiębiorcy lub nawet zawrzeć z nim umowę. To właśnie wartość rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania uwzględnia wszystkie koszty i opłaty związane z zaciągnięciem kredytu i na jej podstawie konsument może porównać oferty kredytowe różnych przedsiębiorców. Informacja o rzeczywistej stopie oprocentowania jest bez wątpienia istotnym warunkiem umowy pożyczki, na który przeciętny konsument przede wszystkim zwraca uwagę decydując o skorzystaniu z usług konkretnego przedsiębiorcy. Informacja ta wpływa na postrzeganie całej oferty i jej ocenę jako mniej lub bardziej atrakcyjnej, spośród innych dostępnych na rynku usług kredytowych.

Zapoznając się z informacją o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania przeciętny konsument, będący w stanie podjąć racjonalną decyzję, powinien i mógł oczekiwać, że jej wysokość została obliczona prawidłowo, uwzględnia wszystkie należności wymagane przez przepisy ustawy o kredycie konsumenckim i tym samym jest prawdziwa. W ocenie Prezesa Urzędu, nawet dobrze poinformowany, uważny i ostrożny konsument mający określony stopień wiedzy o warunkach umów kredytowych, w tym konieczności obliczenia rzeczywistej stopy oprocentowania według jednolitego dla wszystkich kredytodawców wzoru, ale jednocześnie nie będący profesjonalistą, który mógłby dokonać szczegółowej i kompetentnej oceny wskaźników ekonomicznych zawartych w umowie, nie mógł spodziewać się, że wysokość rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania faktycznie powinna być inna, tj. wyższa niż podana przez Przedsiębiorcę. W zakresie informacji o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania przeciętny konsument bez wątpienia mógł zostać wprowadzony w błąd przez Przedsiębiorcę, a informacja ta mogła przesądzić o podjęciu przez niego decyzji dotyczącej umowy, której nie podjąłby, gdyby miał wiedzę o prawdziwej jej wysokości.

Rzeczywistą roczną stopę oprocentowania Przedsiębiorca oblicza poprzez zsumowanie oprocentowania pożyczki i wysokości wynagrodzenia za jeden rok. Jak wskazał Przedsiębiorca, oprocentowanie pożyczki jest uzależnione od kwoty pożyczki, natomiast wysokość wynagrodzenia jest negocjowana przez klienta w trakcie zawierania umowy pożyczki. Zgodnie z § 8 ust. 1 umowy, wynagrodzenie należne jest Przedsiębiorcy za każdy rok spłaty pożyczki określony w umowie.

Należy podkreślić, że rzeczywista roczna stopa oprocentowania jest kategorią normatywną. Oznacza to, zgodnie z art. 7 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim, że obliczona winna być według wzoru wskazanego w załączniku do tej ustawy i uwzględniać należności wymienione w pkt 4 załącznika do ustawy tj. opłaty, prowizje i koszty związane z udzieleniem kredytu, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 5 i 7, koszty ponoszone przez kredytobiorcę na

podstawie odrębnych przepisów związane z zabezpieczeniem ryzyka kredytowego, w tym koszty ustanowienia hipoteki, zastawu rejestrowego, ubezpieczenia kredytu, ubezpieczenia składników majątkowych związane z udzieleniem kredytu, opłaty za udzielenie pełnomocnictwa do rachunku bankowego oraz koszty, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy.

Rzeczywista roczna stopa oprocentowania uwzględniać winna zatem wszystkie obciążenia, jakie ponosi konsument w związku z zaciągnięciem kredytu, a więc nie tylko odsetki za korzystanie z kapitału, czyli tzw. roczną stopę oprocentowania, ale wszystkie dodatkowe koszty za udzielony kredyt. Podanie jej wartości pozwala na uwzględnienie szerokiego zakresu warunków umowy kredytowej. Informacja o rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania obliczona przez kredytodawców według jednolitych zasad ma umożliwić konsumentowi porównanie dostępnych ofert i wybór najkorzystniejszej z nich.

Z dokumentacji kredytowej zgromadzonej przez Prezesa Urzędu wynika, że wartość rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, po zsumowaniu oprocentowania pożyczki i wynagrodzenia za jeden rok, wyniosła: 6,68% (np. w umowie nr [usunięto]), 7,68% (np. w umowie nr [usunięto]) lub 10,17% (np. w umowie [usunięto]). Proste zsumowanie jedynie nominalnego oprocentowania pożyczki i wysokości wynagrodzenia tylko za jeden rok (pomimo jego zastrzeżenia za cały okres spłaty pożyczki) pozwoliło na ustalenie w ww. umowach wartości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania na poziomie znacznie niższym niż wówczas, gdyby uwzględnione zostały wszystkie należności wymagane w ustawie, w tym m.in. opłata przygotowawcza, wynagrodzenie za kolejne lata spłaty pożyczki i koszty zabezpieczeń spłaty pożyczki.

I tak np. zgodnie z wyliczeniami Prezesa Urzędu, przyjmując dane z umowy pożyczki nr [usunięto] z dnia 24 kwietnia 2009r., przy kwocie pożyczki w wysokości 10.000 zł, na okres 5 lat i ustaleniu:

- opłaty przygotowawczej w wysokości 5% wartości pożyczki
- wynagrodzenia w wysokości 2,69% za każdy rok spłaty określony w umowie
- nominalnej stopy oprocentowania w wysokości 7,48% (stałej przez cały okres trwania pożyczki)
- raty pożyczki w wysokości 229 zł
- kosztów zabezpieczenia spłaty pożyczki (wystawienie weksła własnego in blanco z deklaracją wekslową, oświadczenie o poddaniu się rygorowi egzekucji, poręczenie 2 osób w wysokości 900 zł (poniesione przez pożyczkobiorcę na podstawie tej umowy)

rzeczywista roczna stopa oprocentowania wyniesie ok. 23%, a nie jak wskazał Przedsiębiorca 10,17%.

Według obliczeń Prezesa Urzędu, przy uwzględnieniu należności wyszczególnionych w ustawie, wartość rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania jest znacznie wyższa niż wskazana przez Przedsiębiorcę.

W świetle powyższego, Prezes Urzędu uznał, że wprowadzające w błąd działanie Przedsiębiorcy polega na rozpowszechnianiu nieprawdziwych informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania.

Jak wskazano powyżej, w celu przypisania Przedsiębiorcy nieuczciwej praktyki rynkowej niezbędne jest także wykazanie, że praktyka ta jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. Oznacza to konieczność odniesienia się do przesłanek klauzuli generalnej z art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Na gruncie powołanej ustawy pod pojęciem sprzeczności z dobrymi obyczajami należy rozumieć swego rodzaju klauzulę rzetelności, oznaczającą zakaz takiego zachowania przedsiębiorcy, które mogłoby prowadzić do zakłócenia zachowania konsumenta na rynku poprzez brak rzetelnego informowania go o istotnych cechach produktu. Chodzi tu przede wszystkim o staranność i uczciwość zawodową oraz dobrą wiarę. W wyroku z dnia 23 lutego

2006r. sygn. akt XVII Ama 118/04, SOKiK stwierdził, że w stosunkach z konsumentami istota dobrego obyczaju sprowadza się do właściwego informowania o przysługujących uprawnieniach, niewykorzystywania uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty i rzetelnego traktowania partnerów umowy. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami SOKiK uznał działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u konsumenta, a także wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności.

W analizowanym przypadku, za dobre obyczaje należy uznać prawo konsumenta do uzyskania rzetelnej informacji, jaką Przedsiębiorca- profesjonalista powinien kierować do niego oferując swoje usługi. Zdaniem Prezesa Urzędu, naruszenie tak rozumianych dobrych obyczajów nastąpić może właśnie wskutek przekazania nieprawdziwych informacji o istotnym elemencie umowy pożyczki tj. wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, wynikających z naruszenia przepisów ustawy o kredycie konsumenckim określających sposób jej obliczenia i należności, które winny być wzięte pod uwagę przy jej ustalaniu.

Niewątpliwie nierzetelna informacja o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania mogła w istotny sposób zniekształcić zachowania rynkowego przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy co do warunków, na jakich Przedsiębiorca faktycznie udziela pożyczek konsumentom. Jak wskazano powyżej, rzeczywista roczna stopa oprocentowania pozwala konsumentowi na porównanie ofert kredytowych różnych przedsiębiorców, umożliwiając w konsekwencji dokonanie wyboru najkorzystniejszej oferty.

Odnosząc się do ww. zarzutu Przedsiębiorca przyznał, że wysokość rocznej rzeczywistej stopy oprocentowania nie uwzględnia wszystkich należności wymienionych w pkt 4 załącznika do ustawy o kredycie konsumenckim. Zdaniem Przedsiębiorcy, przed wybraniem i złożeniem zabezpieczenia spłaty umowy pożyczki nie da się jednak określić jej zgodnie z ww. przepisem. W ocenie Prezesa Urzędu, przyjęty przez Przedsiębiorcę tryb udzielania pożyczek nie może w żadnej mierze zwalniać go z obowiązku ustalenia wysokości rzeczywistej stopy oprocentowania według ustawowo określonego, jednolitego dla wszystkich kredytodawców wzoru i obowiązku uwzględnienia ściśle określonych należności. Skoro Przedsiębiorca zdaje sobie sprawę, że ewentualne trudności w jej obliczeniu wynikają ze stosowanej procedury powinien tak ją zmodyfikować, aby przynajmniej szacunkowo móc wyliczyć koszty zabezpieczenia pożyczki.

Mając na uwadze powyższe, Prezes Urzędu uznał, że działania Przedsiębiorcy wyczerpują przesłanki nieuczciwej praktyki rynkowej w rozumieniu art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, sprecyzowanej w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 tej ustawy.

III. Za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu uznał ponadto zamieszczanie przez Przedsiębiorcę w umowach pożyczki nieprawdziwych i wprowadzających w błąd informacji o całkowitym koszcie pożyczki.

Z uwagi na fakt, że postawiony Przedsiębiorcy zarzut, podobnie jak wskazany powyżej w pkt II, dotyczy stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej określonej w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, w zakresie jego oceny aktualne pozostają wszystkie rozważania prawne przedstawione powyżej w pkt II uzasadnienia decyzji. Z tych też względów, ocena tej praktyki dokonana zostanie z punktu widzenia przeciętnego konsumenta w rozumieniu przepisów tej ustawy a jej istota- z punktu widzenia przesłanek określonych w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ww. ustawy.

Jak wskazano powyżej, w celu przypisania praktyki określonej w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, niezbędne jest rozważenie, czy informacja Przedsiębiorcy mogła wprowadzić przeciętnego konsumenta w błąd, tj. powodować lub móc powodować podjęcie przez niego decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. W niniejszej sprawie niezbędne jest zatem ustalenie, czy na podstawie otrzymanej informacji o całkowitym koszcie pożyczki przeciętny konsument mógł powziąć błędne przekonanie co do rzeczywistych kosztów wynikających z zawartej umowy, a przez to zainteresować się ofertą Przedsiębiorcy.

Należy podkreślić, że zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, całkowity koszt kredytu oznacza wszystkie koszty wraz z odsetkami i innymi opłatami i prowizjami, które konsument jest zobowiązany zapłacić za kredyt, z wyjątkiem kosztów: które ponosi konsument w związku z niewykonaniem swoich zobowiązań wynikających z umowy o kredyt konsumencki (pkt 1), które w związku z nabyciem rzeczy lub usługi ponosi konsument, niezależnie od tego, czy nabycie następuje z wykorzystaniem kredytu (pkt 2), prowadzenia rachunku, z którego realizowane są spłaty oraz koszty przelewów i wpłat na ten rachunek chyba, że konsument nie ma prawa wyboru podmiotu prowadzącego rachunek, a koszty te przekraczają koszty dla rachunków oszczędnościowych stosowane przez podmiot prowadzący rachunek (pkt 3), ustanowienia, zmiany oraz związanych z wygaśnięciem zabezpieczeń i ubezpieczenia, z wyjątkiem kosztów ubezpieczenia spłaty kredytu- wraz z oprocentowaniem i pozostałymi kosztami- na wypadek śmierci, inwalidztwa, choroby lub bezrobocia konsumenta (pkt 4), wynikających ze zmiany kursów walut (pkt 5).

W umowach zawieranych z konsumentami Przedsiębiorca informuje o całkowitym koszcie pożyczki, który obliczany jest w następujący sposób:

$$(kwota\ pożyczki \times oprocentowanie\ pożyczki) + (kwota\ pożyczki \times wysokość\ wynagrodzenia) \times \\ okres\ spłaty$$

Przedsiębiorca poinformował, że do całkowitego kosztu pożyczki nie wlicza opłaty przygotowawczej, ponieważ podlega ona zwrotowi na podstawie aneksu do umowy pożyczki, po całkowitej spłacie pożyczki.

W ocenie Prezesa Urzędu, podnoszony przez Przedsiębiorcę argument nie ma znaczenia dla oceny istoty tej opłaty. W świetle art. 7 ust. 1 ustawy, opłata przygotowawcza jest bowiem kosztem pożyczki, który konsument jest zobowiązany zapłacić za pożyczkę na rzecz Przedsiębiorcy. Z § 13 umowy wynika, że opłata ta jest pobierana za przygotowanie i zawarcie umowy i konsument winien ją uiścić już w dniu zawarcia umowy. Jej wniesienie jest jednym z warunków wypłaty kwoty pożyczki przez Przedsiębiorcę. Nie ma zatem wątpliwości, że chcąc uzyskać pożyczkę konsument musi taką opłatę na rzecz Przedsiębiorcy ponieść. Charakter tej opłaty przesądza więc o konieczności uwzględnienia jej w całkowitym koszcie pożyczki.

Wbrew twierdzeniom Przedsiębiorcy ewentualny zwrot tej opłaty nie ma wpływu na uznanie, że mamy do czynienia z kosztem pożyczki. Tym bardziej, że zgodnie z aneksem do umowy pożyczki, zwrot opłaty po całkowitej spłacie pożyczki uzależniony jest od terminowej spłaty rat zaciągniętej pożyczki. Związany jest zatem z określonym wykonaniem umowy przez konsumenta i co do zasady jest zdarzeniem przyszłym i niepewnym. Biorąc pod uwagę fakt, że Przedsiębiorca udziela pożyczek także na okres 20 lat, zwrot tej opłaty po całkowitej spłacie pożyczki z wielu względów (np. zakończenia działalności przez Przedsiębiorcę) ma charakter czysto hipotetyczny. Tym samym należy stwierdzić, że Przedsiębiorca bezpodstawnie rozszerzył katalog kosztów, których z mocy ustawy nie zalicza się do całkowitego kosztu pożyczki, a które wymienione zostały w pkt 1-5 art. 7 ust. 1 ww. ustawy.

Z przedstawionej przez Przedsiębiorcę kalkulacji wynika, że obliczając całkowity koszt pożyczki według przedstawionego powyżej wzoru, jego wartość w zawartych umowach wyniosła:

1. 5.085 zł- w umowie pożyczki nr [usunięto] z dnia 24 kwietnia 2009r. $[(10.000\text{ zł} \times 7,48\%) + (10.000\text{ zł} \times 2,69\%)] \times 5\text{ lat}$.

Przy uwzględnieniu opłaty przygotowawczej w wysokości 5% wartości ww. pożyczki, całkowity koszt pożyczki wynosi 5.585 zł

2. 20.340 zł- w aneksie nr 2 do umowy pożyczki nr [usunięto] z dnia 8 maja 2009r. $[(10.000\text{ zł} \times 7,48\%) + (10.000\text{ zł} \times 2,69\%)] \times 20\text{ lat}$.

Przy uwzględnieniu opłaty przygotowawczej w wysokości 5% wartości ww. pożyczki, całkowity koszt pożyczki wynosi 30.840 zł

3. 9.600 zł- w umowie pożyczki nr [usunięto] z dnia 11 września 2009r. $[(25.000 \text{ zł} \times 4,99\%) + (25.000 \text{ zł} \times 2,69\%)] \times 5 \text{ lat}$.

Przy uwzględnieniu opłaty przygotowawczej w wysokości 5% wartości ww. pożyczki, całkowity koszt pożyczki wynosi 10.850 zł.

Jak wynika z powyższych obliczeń, całkowity koszt pożyczki, o którym informuje Przedsiębiorca w umowach ustalony został na poziomie niższym niż w przypadku uwzględnienia opłaty przygotowawczej. Oznacza to, że pominięcie w nim opłaty przygotowawczej pozwala Przedsiębiorcy na przedstawienie tego warunku umowy jako bardziej korzystnego niż jest w rzeczywistości. Taki sposób obliczeń nie wskazuje natomiast konsumentowi, ile faktycznie kosztowała będzie zaciągana przez niego pożyczka, a więc jakie są wszystkie koszty, które musi zapłacić na rzecz Przedsiębiorcy za pożyczkę. Informacja przedstawiana przez Przedsiębiorcę konsumentom nie jest zatem prawdziwa.

W ocenie Prezesa Urzędu, informacja o całkowitym koszcie pożyczki jest jednym z tych postanowień umowy, na który przeciętny konsument (przyjmując model przeciętnego polskiego konsumenta przedstawiony powyżej w pkt II decyzji), zwraca szczególną uwagę zapoznając się z ofertą kredytową konkretnego przedsiębiorcy. Dotyczy bowiem istotnego elementu umowy, który przesądzić może o uznaniu, że dana oferta jest dla konsumenta atrakcyjna czy też korzystna, a w konsekwencji o skorzystaniu z usług danego kredytodawcy. Całkowity koszt kredytu stanowi podstawę wyliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, a podanie konsumentowi informacji o jego wysokości ma na celu unaocznienie konsumentowi, ile faktycznie kosztował będzie zaciągany przez niego kredyt (por. np. Komentarz do ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim pod red. J. Pisulińskiego).

Zdaniem Prezesa Urzędu, przeciętny konsument na podstawie informacji o wysokości całkowitego kosztu pożyczki mógł podjąć decyzję dotyczącą umowy, której by nie podjął, gdyby znał rzeczywistą wysokość tego elementu umowy. Przeciętny konsument (dostatecznie dobrze poinformowany, uważny i ostrożny) ma określony stopień wiedzy o warunkach finansowych na jakich udzielane są pożyczki i konieczności poniesienia określonych kosztów pożyczki. Nie jest jednak profesjonalistą, który byłby w stanie zorientować się, że w całkowitym koszcie pożyczki nie została uwzględniona opłata przygotowawcza. Przeciętny konsument mający świadomość obowiązku Przedsiębiorcy podania informacji o całkowitym koszcie pożyczki, ale nie mający zarazem wiedzy szczegółowej i profesjonalnej, jakie dokładnie koszty i opłaty winny być ujęte w całkowitym koszcie pożyczki, nie mógł przewidywać, że jego wysokość powinna być wyższa. Poprzez uzyskiwaną informację konsument mógł z pewnością zostać wprowadzony w błąd przez Przedsiębiorcę, a informacja ta mogła w konsekwencji doprowadzić do podjęcia przez niego decyzji dotyczącej umowy, której nie podjąłby, gdyby znał prawidłową wysokość tego warunku umowy.

W ocenie Prezesa Urzędu, informacja o możliwym zwrocie opłaty przygotowawczej po całkowitej spłacie pożyczki, pod warunkiem terminowej spłaty rat, która zamieszczona została w aneksie do umowy pożyczki, nie ma wpływu na ocenę omawianej praktyki Przedsiębiorcy jako działania wprowadzającego błąd. Informacja ta mogła wprawdzie w pewnym stopniu wpływać na atrakcyjność oferty Przedsiębiorcy (możliwość „odzyskania” uiszczonych opłat przygotowawczych w przypadku terminowego regulowania zobowiązań), ale nie jest w żaden sposób powiązana z informacją o całkowitym koszcie pożyczki. Powoduje to, zdaniem Prezesa Urzędu, że przeciętny konsument może odnieść jedynie wrażenie, że wskutek należytego wykonywania zobowiązań z umowy uzyska określoną, dodatkową korzyść finansową (zwrot opłaty bądź zaliczenie jej na poczet spłaty ostatnich rat pożyczki), nie jest jednak w stanie stwierdzić, że opłata przygotowawcza nie została wskutek takiej regulacji wliczona do całkowitego kosztu pożyczki, a tym samym wysokość całkowitego kosztu pożyczki nie jest prawdziwa.

Z uwagi na powyższe Prezes Urzędu uznał, że Przedsiębiorca rozpowszechnia nieprawdziwe informacje o wysokości całkowitego kosztu pożyczki, co stanowi wprowadzające w

błąd działanie w rozumieniu art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Jak wskazano powyżej przy analizie zarzutu postawionego Przedsiębiorcy w pkt II, dla przypisania nieuczciwej praktyki rynkowej określonej w ww. przepisie, niezbędne jest ponadto wykazanie, że praktyka ta jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. Wiąże się to z koniecznością wykazania naruszenia także klauzuli generalnej z art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Wykładnia pojęcia sprzeczności z dobrymi obyczajami przedstawiona powyżej w pkt II uzasadnienia jest aktualna także w przypadku omawianej praktyki. Tak jak uprzednio, również i w analizowanym przypadku, za dobre obyczaje należy uznać prawo konsumenta do uzyskania rzetelnej informacji, jaką Przedsiębiorca- profesjonalista powinien kierować do niego oferując swoje usługi. Naruszenie tak rozumianych dobrych obyczajów nastąpić może poprzez przekazanie nieprawdziwych informacji o warunkach finansowych umowy pożyczki, w tym wypadku- o wartości całkowitego kosztu pożyczki.

Informacja o całkowitym koszcie pożyczki przedstawiana przez Przedsiębiorcę mogła, zdaniem Prezesa Urzędu, w istotny sposób zniekształcić zachowania rynkowego przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy co do kosztów, jakie może ponieść konsument decydując się na zaciągnięcie pożyczki od Przedsiębiorcy.

Z ww. względów Prezes Urzędu uznał, że swoim zachowaniem Przedsiębiorca spełnił przesłanki nieuczciwej praktyki rynkowej określonej w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

IV. Istota praktyki wskazanej w pkt IV sentencji niniejszej decyzji polega na zamieszczeniu w umowach pożyczki nieprawdziwych i wprowadzających w błąd informacji o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument.

Tak jak w przypadku zarzutów przedstawionych powyżej w pkt II i III sentencji decyzji, również i ten zarzut dotyczy stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej określonej w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. Wszystkie przedstawione powyżej argumenty prawne są zatem adekwatne także w omawianym przypadku. Oznacza to, że ocena stawianego Przedsiębiorcy zarzutu dokonana zostanie z punktu widzenia modelu przeciętnego konsumenta i przesłanek nieuczciwej praktyki rynkowej określonych w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 w zw. z art. 4 ust. 1 i 2 ww. ustawy.

Zatem w pierwszej kolejności, w celu przypisania Przedsiębiorcy ww. praktyki niezbędne jest rozważenie, czy informacja Przedsiębiorcy o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument, mogła wprowadzić przeciętnego konsumenta w błąd, tj. powodować podjęcie przez niego decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. Niezbędne jest więc ustalenie, czy na podstawie otrzymanej informacji konsument mógł powziąć błędne przekonanie co do tego właśnie warunku umowy.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 pkt 9 ustawy o kredycie konsumencki, umowa o kredyt konsumencki powinna zawierać dane o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument. Podkreślić należy, że ten warunek umowy winien obejmować całość obciążeń finansowych konsumenta związanych z udzieleniem i spłatą pożyczki, z wyjątkiem kosztów wynikających z nienależytego wykonania umowy (por. Ustawa z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim. Komentarz do pod red. J. Pisulińskiego. Dom Wydawniczy ABC, 2004). W umowie powinna zatem zostać wskazana konkretna kwota, będąca sumą całkowitego kosztu pożyczki i pozostałych kosztów.

W umowach zawieranych przez Przedsiębiorcę z konsumentami ten warunek umowy określony został w następujący sposób: „łączna kwota wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest pożyczkobiorca nie będzie wyższa niż: ..., z zastrzeżeniem postanowień pkt 1 § 6 (art. 4 ust. 1 pkt 9 w związku z ust. 3 ustawy o kredycie konsumenckim)”.

Wskazany w tym postanowieniu pkt 1 § 6 zobowiązuje pożyczkobiorcę do ustanowienia zabezpieczenia spłaty pożyczki przed jej wypłatą, spośród wymienionych sposobów zabezpieczeń, przewidując jednocześnie konieczność zaakceptowania wybranego zabezpieczenia przez Przedsiębiorcę. Ze zgromadzonej dokumentacji kredytowej (np. umowy nr: [usunięto] z dnia 24 kwietnia 2009r., [usunięto] z dnia 24 czerwca 2009r. i [usunięto] z dnia 11 września 2009r.) wynika, że kwota wpisana w pozycji „łączna kwota wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest pożyczkobiorca ...” jest zawsze równa kwocie całkowitego kosztu pożyczki.

Należy zauważyć, że nakładając na pożyczkodawcę określone obowiązki informacyjne w art. 4 ust. 2 pkt 6 i 9 ustawy o kredycie konsumenckim ustawodawca wyróżnił pojęcia: całkowitego kosztu kredytu i łącznej kwoty wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument. Definicja pierwszego z tych pojęć wskazana została w art. 7 ust. 1 ustawy. Całkowity koszt pożyczki jest istotnym elementem łącznej kwoty wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument, ale nie wyczerpuje tego pojęcia i nie stanowi całości obciążeń finansowych związanych z udzieleniem i spłatą pożyczki.

Jak wskazano w pkt III uzasadnienia decyzji, Przedsiębiorca nie wlicza do całkowitego kosztu pożyczki opłaty przygotowawczej. Tym samym opłata ta nie jest uwzględniona w łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest pożyczkobiorca. Analiza umów pożyczki zawieranych przez Przedsiębiorcę prowadzi do wniosku, że pożyczkobiorca zobowiązany jest do poniesienia również kosztów ustanowienia zabezpieczenia spłaty pożyczki (§ 6 ust. 4). Kosztów tych Przedsiębiorca także nie dolicza do łącznej kwoty wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest pożyczkobiorca. Podawana w umowach pożyczki kwota nie odzwierciedla zatem wszystkich należności finansowych, które ponieść będzie pożyczkobiorca przy prawidłowym wykonaniu umowy.

Np. w umowie pożyczki nr [usunięto] z dnia 24 kwietnia 2009r. łączna kwota wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest pożyczkobiorca określona została jako: „nie będzie wyższa niż 5.085 zł” i jest tożsama z kwotą stanowiącą całkowity koszt pożyczki. Tymczasem z przedłożonej dokumentacji kredytowej wynika, że pożyczkobiorca uiścił na rzecz Przedsiębiorcy opłatę przygotowawczą w wysokości 500 zł i poniósł z tytułu zabezpieczenia pożyczki koszty w wysokości ok. 920 zł (notarialne poświadczenie podpisów pożyczkobiorcy i poręczycieli na wekslu in blanco, notarialne poświadczenie podpisów na deklaracji do weksla in blanco, notarialne poświadczenie podpisów poręczycieli na złożonych oświadczeniach o poręczeniu spłaty pożyczki oraz koszty sporządzenia w formie notarialnej oświadczenia o poddaniu się egzekucji). Koszty te nie zostały jednak uwzględnione w ww. kwocie. Informacja, że „łączna kwota wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest pożyczkobiorca nie będzie wyższa niż 5.058 zł” nie jest zatem prawdziwa.

W pozycji: „łączna kwota wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest pożyczkobiorca nie będzie wyższa niż: ...” Przedsiębiorca powołuje wprawdzie art. 4 ust. 1 pkt 9 w związku z ust. 3 ustawy o kredycie konsumenckim, niemniej jednak w żadnej z zawartych umów nie wskazał, że kwota ta określona została jedynie szacunkowo. Nie wskazał także okoliczności, od których zależałaby jej ostateczna wysokość i obowiązek zapłaty przez konsumenta, a taki wymóg- przy szacunkowym określaniu wysokości kosztów pożyczki- wynika wprost z ust. 3 art. 4 ww. ustawy.

W świetle powyższego Prezes Urzędu uznał, że Przedsiębiorca rozpowszechnia nieprawdziwe informacje o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument.

W opinii Prezesa Urzędu, informacja o wartości tej kwoty ma wpływ na ocenę oferty kredytowej Przedsiębiorcy przez konsumenta. Jak wynika z art. 4 ust. 2 pkt 9 ustawy o kredycie konsumenckim, wskazanie informacji o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument, jest jednym z podstawowych obowiązków

informacyjnych kredytodawcy względem konsumenta. Wysokość tych kosztów pokazać ma konsumentowi całość obciążeń finansowych, którymi zostanie obciążony wskutek zawarcia umowy z pożyczkodawcą, przy założeniu należytej spłaty pożyczki. Niewątpliwie przeciętny konsument (zgodnie z przedstawionym w pkt II uzasadnienia modelem przeciętnego polskiego konsumenta) ma świadomość istnienia określonych wymogów formalnych umowy pożyczki, w tym podania całkowitych kosztów ponoszonych przez niego w związku z zaciągniętą pożyczką.

Przeciętny konsument, kierując się informacją, że łączna kwota wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest pożyczkobiorca „nie będzie wyższa niż ...” mógł podjąć decyzję dotyczącą umowy, której by nie podjął, gdyby znał jej prawdziwą wysokość. Informacja ta dotyczy bowiem istotnego aspektu finansowego umowy pożyczki, na który przeciętny konsument, mający przecież określony stopień wiedzy o warunkach udzielania pożyczek, zwraca uwagę przy podjęciu decyzji o wyborze oferty kredytowej określonego przedsiębiorcy i zawarciu z nim umowy. Przeciętny konsument będący w stanie podjąć racjonalną decyzję powinien i mógł oczekiwać, że informacja ta jest prawdziwa, co oznacza, że łączna kwota wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty będzie zobowiązany faktycznie nie będzie wyższa niż wskazana. Jednocześnie przeciętny konsument nie jest profesjonalistą i nie posiada wiedzy szczegółowej co do tego, jakie konkretnie koszty i opłaty winny być ujęte w tej pozycji kosztów. Nie jest w związku z powyższym w stanie sprawdzić, czy faktycznie pożyczkodawca uwzględnił wszystkie koszty i opłaty za zaciągniętą pożyczkę, którymi zostanie obciążony. Przeciętny konsument nie mógł więc przewidzieć, że wysokość podana przez Przedsiębiorcę powinna być wyższa i uwzględniać winna także opłatę przygotowawczą i koszty zabezpieczenia pożyczki. Wskutek otrzymanej informacji konsument mógł z pewnością zostać wprowadzony w błąd przez Przedsiębiorcę, a informacja ta mogła w konsekwencji doprowadzić do podjęcia przez niego decyzji dotyczącej umowy (a nawet doprowadzić do zawarcia przez niego umowy z Przedsiębiorcą), której nie podjąłby, gdyby znał faktyczną wysokość tego rodzaju kosztów.

Dlatego też Prezes Urzędu uznał, że Przedsiębiorca rozpowszechnia nieprawdziwe informacje o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument, co skutkuje zakwalifikowaniem jego praktyki jako wprowadzającego w błąd działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Analizując przesłanki nieuczciwej praktyki rynkowej określonej w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 niezbędne jest również odniesienie się, na co zwrócono już uwagę przy omówieniu praktyk wskazanych w pkt II i III uzasadnienia, do klauzuli generalnej z art. 4 ust. 1 ww. ustawy. Wymaga zatem wykazania, że praktyka ta jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu.

Przedstawione powyżej w pkt II uzasadnienia pojęcie sprzeczności z dobrymi obyczajami jest adekwatne także w przypadku omawianej praktyki. Za dobre obyczaje należy uznać prawo konsumenta do uzyskania rzetelnej informacji od Przedsiębiorcy- profesjonalisty, który oferuje swoje usługi w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych. Do naruszenia dobrych obyczajów dojść może bez wątpienia wskutek przekazania konsumentowi nieprawdziwych informacji o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty będzie zobowiązany, jeśli zdecyduje o zawarciu umowy z Przedsiębiorcą.

Zdaniem Prezesa Urzędu, zapewnienie, że łączna kwota tych kosztów „nie będzie wyższa niż ...” może w istotny sposób zniekształcić zachowania rynkowego przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy co do wszelkich kosztów, które poniesie w związku zaciągnięciem pożyczki u Przedsiębiorcy.

W świetle powyższego, Prezes Urzędu ocenił, że Przedsiębiorca stosuje nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

V. Prezes Urzędu zakwestionował ponadto praktykę Przedsiębiorcy polegającą na ustaleniu łącznej kwoty wszystkich opłat, prowizji i kosztów związanych z zawarciem umowy pożyczki w wysokości przekraczającej 5% kwoty udzielonej pożyczki.

Bezprawność tego zarzutu Prezes Urzędu wywodzi z naruszenia art. 7a ustawy o kredycie konsumenckim, zgodnie z którym łączna kwota wszystkich opłat, prowizji oraz innych kosztów związanych z zawarciem umowy o kredyt konsumencki, z wyłączeniem udokumentowanych lub wynikających z innych przepisów prawa kosztów, związanych z ustanowieniem, zmianą lub wygaśnięciem zabezpieczeń i ubezpieczeń (w tym kosztów ubezpieczenia spłaty kredytu, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 4) nie może przekroczyć 5% kwoty udzielonego kredytu konsumenckiego. Przepis ten odnosi się do kosztów występujących przy prawidłowym wykonaniu umowy zgodnie z jej pierwotnym kształtem, uiszczanych na rzecz kredytodawcy (Komentarz do ustawy z dnia 7 lipca 2005r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw- Dz. U nr 157 poz. 1316, w zakresie zmian do ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim- D. Rogoń, M. Rusinek, K. Włodarska. Wyd. LEX/el. 2006).

Elementami kosztów, które ustawodawca wymienił wprost w ww. przepisie są opłaty i prowizje. Jak zauważono, *opłaty różnią się od prowizji tym, że pobierane są nie od czynności prawnych, ale od czynności faktycznych, pomocniczych lub ubocznych w stosunku do podstawowej działalności kredytowej, mających charakter typowo „obsługowy” (...). W założeniu głównym celem pobierania opłat nie jest osiągnięcie dochodu, a tylko pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem pewnych czynności (...). Jedną z najczęściej zastrzeganych opłat jest opłata przygotowawcza, pobierana za rozpatrzenie wniosku o kredyt i przygotowanie umowy oraz inne czynności związane z tym etapem kontraktowania tj. z udzieleniem kredytu. Prowizja z kolei jest swoistą ceną dokonywanej operacji związanej z udzieleniem kredytu konsumenckiego. Może być pobierana za samo przyznanie kredytu, zmianę umowy o kredyt, oddanie kredytu do dyspozycji konsumentowi, ale przez niego nienykorzystanego itp.* (tak np. Ustawa z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim. Komentarz do pod red. J. Pisulińskiego. Dom Wydawniczy ABC, 2004). Z kolei pojęcie innych kosztów związanych z zawarciem umowy odnosi się do wszystkich kosztów dodatkowych występujących obok kosztu zasadniczego, jaki stanowią odsetki (por. Komentarz do ustawy z dnia 7 lipca 2005r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw- Dz. U nr 157 poz. 1316, w zakresie zmian do ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim- D. Rogoń, M. Rusinek, K. Włodarska. Wyd. LEX/el. 2006).

Prezes Urzędu ustalił, że w związku z zawarciem umowy konsument zobowiązany jest do uiszczenia na rzecz Przedsiębiorcy opłaty przygotowawczej (za przygotowanie i zawarcie umowy) w wysokości 5% wartości pożyczki. Oprócz tej opłaty konsument zobowiązany jest zapłacić także wynagrodzenie za każdy rok spłaty pożyczki określony w umowie. Zgodnie z § 8 umowy wpłata wynagrodzenia za cały okres spłaty pożyczki jest warunkiem wypłaty pożyczki. Ze zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji kredytowej wynika, że wynagrodzenie to ustalone jest w wysokości 2,69% lub 1,69% wartości pożyczki (np. umowy pożyczki nr: **[usunięto]**). Tym samym, łączna kwota opłat i kosztów związanych z zawarciem umowy przekracza maksymalny ustawowy poziom 5% kwoty udzielonej pożyczki.

Zajmując stanowisko w kwestii tego zarzutu Przedsiębiorca podniósł, że wynagrodzenie jest negocjowane przez klienta w trakcie zawierania umowy pożyczki i *jest obliczane jako odsetki od wypłaconego kapitału, które płacone są z góry przez pożyczkobiorcę. Tym samym nie są zaliczane, zgodnie z ustawą o kredycie konsumenckim, do kosztów związanych z zawarciem umowy.* Z faktu pobierania wynagrodzenia z góry, za cały okres spłaty pożyczki, Przedsiębiorca zdaje się więc wywodzić wniosek, że wynagrodzenie nie podlega zaliczeniu do kosztów związanych z zawarciem umowy.

Zdaniem Prezesa Urzędu, twierdzenia Przedsiębiorcy nie mają jakiegokolwiek uzasadnienia prawnego. Niewątpliwie wynagrodzenie za każdy rok spłaty pożyczki określony w umowie jest należne Przedsiębiorcy za korzystanie przez konsumenta z udostępnionych mu środków pieniężnych. Charakter wynagrodzenia oraz fakt, że jego wniesienie jest warunkiem wypłaty kwoty pożyczki powoduje, że wynagrodzenie to mieści się w kategorii kosztów związanych z zawarciem umowy, o których mowa w art. 7a ustawy.

Jak ustalono, w każdej z zawartych umów, łączna kwota opłat związanych z zawarciem umowy przekracza ustawowy poziom 5% kwoty udzielonej pożyczki. Konsument jest zawsze zobowiązany do zapłaty opłaty przygotowawczej w wysokości 5% wartości pożyczki (a nie jak wskazuje Przedsiębiorca od 1 do 5%) i wynagrodzenia w wysokości 1,69% lub 2,69% wartości pożyczki.

Z powyższych względów, Prezes Urzędu uznał opisane wyżej działania Prominent CF Sp. z o.o. Spółka komandytowa za sprzeczne z ww. przepisem ustawy o kredycie konsumenckim

VI. W pkt VI sentencji decyzji Prezes Urzędu zakwestionował możliwość zatrzymania przez Przedsiębiorcę wniesionej przez pożyczkobiorcę opłaty przygotowawczej, w przypadku odstąpienia przez Przedsiębiorcę od umowy pożyczki.

W ocenie Prezesa Urzędu, zakwestionowana praktyka Przedsiębiorcy wynika z niewłaściwej wykładni przepisów ustawy o kredycie konsumenckim, dotyczących uprawnienia konsumenta do odstąpienia od umowy i wzajemnych rozliczeń stron umowy z tego tytułu. Zgodnie z art. 11 ust. 1 ww. ustawy, konsument, z zastrzeżeniem ust. 6 i art. 12 ust. 1, może bez podania przyczyny odstąpić od umowy o kredyt konsumencki w terminie 10 dni od zawarcia umowy. Stosownie do ust. 5 tego przepisu, w razie odstąpienia od umowy kredytodawca obowiązany jest niezwłocznie zwrócić poniesione przez konsumenta na rzecz kredytodawcy koszty udzielanego kredytu, z wyjątkiem opłaty przygotowawczej oraz pobranych przez kredytodawcę opłat związanych z ustanowieniem zabezpieczenia. Zdaniem Prezesa Urzędu, analiza art. 11 ust. 5 ustawy prowadzi do wniosku, że przepis ten wiąże uprawnienie kredytodawcy do zatrzymania opłaty przygotowawczej z odstąpieniem od umowy, w terminie 10 dni od jej zawarcia, wyłącznie przez konsumenta. Celem regulacji zawartej w art. 11 ust. 5 ustawy o kredycie konsumenckim jest bowiem wyważenie interesów konsumenta i kredytodawcy, a więc z jednej strony ochrona konsumenta, z drugiej- nienarażanie kredytodawcy na zbyt daleko idące konsekwencje odstąpienia konsumenta od umowy i zrekompensowanie mu poniesionych kosztów związanych z zawarciem umowy (por. Ustawa z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim. Komentarz do pod red. J. Pisulińskiego. Dom Wydawniczy ABC, 2004).

Umowy pożyczki, które zawiera Przedsiębiorca z konsumentami, przyznają prawo do odstąpienia od umowy w terminie 10 dni od jej zawarcia zarówno konsumentowi jak i Przedsiębiorcy (§ 10 umowy pożyczki). § 13 przewiduje, że w razie odstąpienia od umowy Przedsiębiorca obowiązany jest niezwłocznie zwrócić poniesione przez pożyczkobiorcę koszty udzielanej pożyczki, z wyjątkiem m.in. opłaty przygotowawczej. Jednocześnie w postanowieniu tym zastrzeżono, że opłata przygotowawcza podlega zwrotowi tylko w sytuacji wskazanej w § 12, tj. „w przypadku, gdy z winy Przedsiębiorcy nie dojdzie do realizacji przedmiotu umowy w terminie 14 dni roboczych od terminu powstania wymagalności”. Należy zauważyć, że postanowienie § 13 umowy nie precyzuje, z odstąpieniem której ze stron związana jest możliwość zatrzymania opłaty przygotowawczej, wskazując ogólnie, że opłata przygotowawcza nie podlega zwrotowi „w razie odstąpienia od umowy”. Jego odniesienie do § 12 wskazuje jednak, że zwrot opłaty przygotowawczej nastąpi wyłącznie w sytuacji, gdy do wykonania umowy nie dojdzie z winy Przedsiębiorcy. W każdej innej sytuacji Przedsiębiorca nie będzie więc zobowiązany do zwrotu konsumentowi uiszczonej opłaty przygotowawczej. Zawarta w umowie pożyczki regulacja umożliwia zatem Przedsiębiorcy zatrzymanie opłaty przygotowawczej w przypadku, gdy to właśnie Przedsiębiorca- a nie konsument jak przewiduje ww. przepis- skorzysta z uprawnienia do odstąpienia od umowy. Zdaniem Prezesa Urzędu, przepis art. 11 ust. 5 ma charakter szczególny i stanowi wyjątek od ogólnego obowiązku zwrotu wszystkiego, co strony świadczyły sobie na podstawie umowy (art. 494 Kodeksu cywilnego). W związku z powyższym, może znaleźć zastosowanie jedynie w przypadku zaistnienia ustawowo określonych warunków- odstąpienia od umowy przez konsumenta, a nie pożyczkodawcę. Przyjęcie odmiennej wykładni prowadziłoby bowiem do zachwiania równowagi stron. Pożyczkodawca po otrzymaniu opłaty przygotowawczej mógłby decydować o zerwaniu łączącego go z konsumentem stosunku umownego, zatrzymując opłatę przygotowawczą. W konsekwencji konsument zawsze ponosiłby skutki finansowe

odstąpienia od umowy przez pożyczkodawcę. Taka wykładnia jest niedopuszczalna w świetle art. 11 ust. 5. Skoro przepis ten uwzględnia interes finansowy kredytodawcy, przyznając mu prawo do zatrzymania opłaty poniesionej z tytułu rozpatrzenia wniosku kredytowego, przygotowania i zawarcia umowy w przypadku odstąpienia od umowy przez konsumenta, nieuprawnione jest wywodzenie z tego przepisu, że uprawnienie to przysługuje kredytodawcy także w przypadku, gdy skorzysta ze swojego prawa do odstąpienia od umowy. W takiej bowiem sytuacji konsument pozbawiony byłby całkowicie ochrony swoich praw i interesów majątkowych i narażony na skutki odstąpienia od umowy przez kredytodawcę.

Z uwagi na powyższe, Prezes Urzędu nie kwestionuje- jak zarzucił Przedsiębiorca- możliwości zatrzymania opłaty przygotowawczej w przypadku odstąpienia od umowy przez konsumenta, zgodnie z art. 11 ust. 5 ustawy, ale możliwość jej zatrzymania w przypadku wykonania tego prawa przez Przedsiębiorcę.

Należy także zauważyć, że na bezprawność omawianego zachowania nie ma wpływu okoliczność wskazana przez Przedsiębiorcę, tj. nieskorzystanie do chwili obecnej z prawa do odstąpienia od umowy. W tym wypadku wystarczająca jest sama potencjalna możliwość zastosowania zakwestionowanej regulacji. Nie jest natomiast konieczne ustalenie, że Przedsiębiorca wskutek odstąpienia od umowy faktycznie zatrzymał uiszczoną przez konsumenta opłatę przygotowawczą.

Mając na uwadze powyższe, Prezes Urzędu uznał, że Przedsiębiorca naruszył art. 11 ust. 5 ustawy o kredycie konsumenckim.

VII. W prowadzonym postępowaniu Prezes Urzędu zarzucił ponadto Przedsiębiorcy niepodawanie w reklamach pożyczki, zawierających dane o kosztach pożyczki, informacji o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania wyliczonej od całkowitego kosztu pożyczki. W ocenie Prezesa Urzędu, zachowanie to jest sprzeczne z art. 16 ustawy o kredycie konsumenckim, a zarazem stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 6 ust. 1 i 2 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Zgodnie z art. 16 ustawy o kredycie konsumenckim, w ofertach i reklamach dotyczących kredytu konsumenckiego zawierających jakiekolwiek dane dotyczące kosztu kredytu konsumenckiego kredytodawca lub podmiot pośredniczący w zawarciu umowy są obowiązani podawać rzeczywistą roczną stopę oprocentowania, wyliczoną od całkowitego kosztu kredytu.

Celem obowiązku informacyjnego wyrażonego w art. 16 ustawy jest zapewnienie konsumentowi porównywalnego poziomu dostępności danych dotyczących kosztów i rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania i wzmocnienie jego pozycji na rynku usług kredytowych. Zestawienie w reklamie danych dotyczących kosztu kredytu z wyliczoną według ustawowego wzoru rzeczywistą roczną stopą oprocentowania pozwala konsumentowi na podjęcie obiektywnej, racjonalnej decyzji co do wyboru oferty dla niego najkorzystniejszej, spośród dostępnych na rynku usług. Na potrzeby art. 16 w zw. z art. 2 ust. 1 ustawy przyjmuje się jednocześnie, że obowiązek informacyjny określony w ww. przepisie obejmuje co do zasady wszelkie reklamy i oferty dotyczące udzielenia konsumentowi przez przedsiębiorcę kredytu w jakiegokolwiek postaci. Przez dane dotyczące kosztu kredytu rozumie się przy tym informacje wyrażone w postaci kwoty bądź określone procentowo, najczęściej w stosunku do wysokości kredytu, przy czym pojęcie to nie jest utożsamiane wyłącznie z kosztami składającymi się na całkowity koszt kredytu, w rozumieniu art. 7 ust. 1 tej ustawy (por. Ustawa z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim. Komentarz do pod red. J. Pisulińskiego. Dom Wydawniczy ABC, 2004).

Usługi polegające na udzielaniu pożyczek gotówkowych Przedsiębiorca reklamuje poprzez rozpowszechnianie ulotek reklamowych i publikowanie reklam w prasie. Z ustaleń Prezesa Urzędu wynika, że w swojej treści zarówno ulotki reklamowe jak i reklamy prasowe odwołują się do danych o koszcie pożyczki, nie zawierają jednak informacji o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania wyliczonej od całkowitego kosztu pożyczki.

W ulotkach reklamowych, które Przedsiębiorca rozpowszechnia od przełomu kwietnia i maja 2009r. na pierwszej stronie wskazano kwoty: 30.000- 374,45; 50.000- 416,25; 75.000- 624,38; 100.000- 832,50 oraz hasła reklamowe: „Pożyczka bez ograniczeń!!! Szybko, tanio i profesjonalnie. Specjalna oferta dla zadłużonych. Uwaga!!! Kwoty od 10.000 do 40.000. Uproszczona procedura!!! Prowadzisz działalność? Nie wymagamy zaświadczeń z ZUS i Urzędu Skarbowego” i adres Przedsiębiorcy. Na odwrotnej stronie ulotki wskazano 20 przykładowych kwot pożyczki i wysokość rat dla tych pożyczek udzielonych na okres 5, 10, 15 i 20 lat.

Reklamy swoich usług Przedsiębiorca publikował także w czasopiśmie: Fakt, Anonse, Gazeta Olsztyńska i Kurier Szczeciński. W dzienniku Fakt w I kwartale 2010r. ukazało się 12 ogłoszeń reklamujących usługi Przedsiębiorcy w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych. Reklamy te odwoływały się do kosztów pożyczki: „Pożyczamy od 10 tys. PLN do 200 tys. PLN” bądź „Pożyczamy od 5.000 zł do 200.000 zł” i „oprocentowanie od 4,99% do 7,48%.

W swojej treści ani ulotki reklamowe, ani ww. reklamy prasowe nie zawierają informacji o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania wyliczonej od całkowitego kosztu pożyczki. Reklamy te nie spełniają więc wymogów określonych w art. 16 ustawy o kredycie konsumenckim.

Omawiając zarzut przypisany Przedsiębiorcy w pkt II decyzji i prawne aspekty nieuczciwej praktyki rynkowej Prezes Urzędu wskazał, że przez praktykę rynkową art. 2 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym rozumie działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy, sposób postępowania, oświadczenie lub informację handlową, w szczególności reklamę lub marketing, bezpośrednio związane z promocją lub nabyciem produktu przez konsumenta. Pojęcie produktu ma znaczenie szerokie i obejmuje także, zgodnie z art. 2 pkt 3 tej ustawy, usługi. Rozpowszechnianie przez Przedsiębiorcę ulotek reklamowych i reklam prasowych niewątpliwie mieści się w przedstawionym powyżej pojęciu praktyki rynkowej.

W pkt II uzasadnienia Prezes Urzędu wskazał także, art. 4 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym zawiera otwarty katalog nieuczciwych praktyk rynkowych i wyróżnia m.in. praktyki rynkowe wprowadzające w błąd, które mogą polegać zarówno na działaniu (art. 5) jak i zaniechaniu (art. 6), przy czym nie są one zakazane w każdych okolicznościach (art. 7). Oznacza to, że przypisanie przedsiębiorcy stosowania praktyk rynkowych wprowadzających w błąd wymaga odniesienia zarówno do ogólnej definicji nieuczciwej praktyki rynkowej zawartej w art. 4 ust. 1 tej ustawy, jak również definicji praktyki wprowadzającej w błąd zawartej w art. 5 ust. 1 lub art. 6 ust. 1 ustawy.

W przypadku ww. zarzutu mamy do czynienia z zaniechaniem wprowadzającym w błąd. Zgodnie z art. 6 ust. 1 ww. ustawy, praktykę rynkową uznaje się za zaniechanie wprowadzające w błąd, jeżeli pomija istotne informacje potrzebne przeciętnemu konsumentowi do podjęcia decyzji dotyczącej umowy i tym samym powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. Art. 6 ust. 2 stanowi, że w razie wątpliwości za istotne informacje, o których mowa w ust. 1, uważa się informacje, które przedsiębiorca stosujący praktykę rynkową jest obowiązany podać konsumentowi na podstawie odrębnych przepisów.

W ocenie Prezesa Urzędu, zakwestionowane zachowanie Przedsiębiorcy wyczerpuje przesłanki nieuczciwej praktyki rynkowej, o jakiej mowa w ww. przepisach. Bez wątpienia obowiązek podania przez Przedsiębiorcę w swoich reklamach informacji o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania wyliczonej od całkowitego kosztu pożyczki wynika bezpośrednio z art. 16 ustawy o kredycie konsumenckim. Informacje te mają więc charakter istotny, co oznacza, że ich brak powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. W świetle art. 2 ust. 7 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, decyzja dotycząca umowy nie musi przy tym prowadzić do faktycznego dokonania czynności prawnej przez konsumenta. Wystarczająca jest potencjalna możliwość wprowadzenia w błąd przeciętnego konsumenta przez zaniechanie przedsiębiorcy.

Podobnie jak w przypadku praktyk wprowadzających w błąd poprzez działanie (pkt II, III i IV uzasadnienia), tak i w przypadku zaniechania wprowadzającego w błąd oceny praktyki dokonuje się z punktu widzenia przeciętnego konsumenta (art. 2 ust. 8 ustawy o przeciwdziałaniu

nieuczciwym praktykom rynkowym). Za przeciętnego konsumenta Prezes Urzędu uznaje więc konsumenta dostatecznie dobrze poinformowanego, uważnego i ostrożnego przy uwzględnieniu czynników społecznych, kulturowych i językowych charakterystycznych dla polskiego konsumenta, bez odwoływania się do przynależności do szczególnej grupy konsumentów. Przekaz reklamowy Przedsiębiorcy nie jest bowiem skierowany do określonej, dającej się wyodrębnić na podstawie wspólnej cechy, grupy konsumentów, ale nieograniczonego kręgu odbiorców (ogółu konsumentów).

Nie ulega wątpliwości, że pominięcie w reklamie informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania wyliczonej od całkowitego kosztu pożyczki uniemożliwia konsumentowi zapoznanie się z danymi, będącymi istotnym elementem oferty kredytowej Przedsiębiorcy. Wysokość rocznej rzeczywistej stopy oprocentowania pożyczki jest jednym z podstawowych warunków charakteryzujących pożyczkę i jednym z istotnych kryteriów, które konsument bierze pod uwagę przy wyborze oferty kredytowej danego przedsiębiorcy. Brak takiej informacji pozbawia konsumenta możliwości porównania ofert różnych przedsiębiorców przed zawarciem umowy, a co za tym idzie podjęcia racjonalnej i świadomej decyzji w zakresie wyboru odpowiedniej oferty.

W świetle powyższego, Prezes Urzędu stwierdził, że opisane zachowanie Przedsiębiorcy spełnia przesłanki zaniechania wprowadzającego w błąd, o którym mowa w art. 6 ust. 1 i 2 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Jak wskazano powyżej, do stwierdzenia praktyki określonej w ww. przepisie niezbędne jest także wykazanie przesłanek wskazanych w art. 4 ust. 1 tej ustawy, tj. sprzeczności z dobrymi obyczajami i zniekształcenia lub możliwości zniekształcenia zachowania rynkowego przeciętnego konsumenta.

Rozważania w kwestii sprzeczności z dobrymi obyczajami przedstawione w pkt II uzasadnienia, z uwagi na tożsamą istotę praktyk wprowadzających w błąd (oderwaną od tego, czy polegają na działaniu czy też zaniechaniu), są aktualne także w odniesieniu do niniejszego zarzutu. Za dobre obyczaje uznać należy więc swego rodzaju klauzulę rzetelności, oznaczającą zakaz takiego zachowania przedsiębiorcy, które mogłoby prowadzić do zakłócenia zachowania konsumenta na rynku poprzez brak rzetelnego informowania go o istotnych cechach produktu. Jak podkreślono, w stosunkach z konsumentami istota dobrego obyczaju sprowadza się do właściwego informowania o przysługujących uprawnieniach, niewykorzystywania uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty i rzetelnego traktowania partnerów umowy. Sprzeczne z dobrymi obyczajami są działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u konsumenta, a także wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności.

W omawianym przypadku sprzeczność z dobrymi obyczajami wynika z posługiwania się przez Przedsiębiorcę reklamami, które nie spełniają wymogów określonych w przepisach ustawy o kredycie konsumenckim. Zaniechanie Przedsiębiorcy narusza prawo konsumenta do uzyskania informacji o istotnym elemencie oferty Przedsiębiorcy dotyczącej udzielania pożyczek gotówkowych. Zdaniem Prezesa Urzędu, brak w reklamach informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania może zniekształcić zachowania rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy co do warunków oferowanych przez Przedsiębiorcę usług.

W trakcie prowadzonego postępowania Prezes Urzędu otrzymał wzór reklamy usług Przedsiębiorcy, której publikację zlecił w dzienniku Fakt począwszy od dnia 24 czerwca 2010r., w którym zawarto informację o rocznej rzeczywistej stopie oprocentowania: „rzeczywista roczna stopa oprocentowania (RRSO) od 10,17% do 7,68%”. Niemniej jednak ww. okoliczność nie może, w ocenie Prezesa Urzędu, przesądzać o uznaniu, że doszło do zaniechania zarzuconej Przedsiębiorcy praktyki. Jak wynika z informacji udzielonych przez Przedsiębiorcę w piśmie z dnia 21 czerwca 2010r. nadal rozpowszechnia ulotki reklamowe o treści zakwestionowanej w niniejszym postępowaniu. Co najmniej część reklam rozpowszechnianych w obrocie konsumenckim nie odpowiada więc wymogom określonym w art. 16 ustawy o kredycie konsumenckim.

Z drugiej strony nie można także pominąć, że art. 16 ustawy o kredycie konsumenckim wymaga podania rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania wyliczonej od całkowitego kosztu kredytu. Jak wskazano powyżej w pkt II uzasadnienia, informacje o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania, których Przedsiębiorca udziela konsumentom nie są prawdziwe. Przedsiębiorca pomija bowiem przy jej obliczeniu należności wymienione w załączniku do ustawy o kredycie konsumenckim i wzór, według którego powinna być obliczona. Brak zatem wystarczających podstaw do uznania, że wysokość rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania podawana przez Przedsiębiorcę w reklamach prasowych publikowanych po dniu 24 czerwca 2010r. faktycznie wyliczona została z uwzględnieniem wszelkich kosztów składających się na całkowity koszt kredytu.

W świetle powyższego, podstawą rozstrzygnięcia Prezesa Urzędu jest przepis art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, na mocy którego Przedsiębiorcy nakazano zaniechanie stosowania praktyki polegającej na niepodawaniu w reklamach pożyczki, zawierających dane o kosztach pożyczki, informacji o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania wyliczonej od całkowitego kosztu pożyczki.

Zdaniem Prezesa Urzędu, przedstawione powyżej w pkt I- VII argumenty przesądają o bezprawności wszystkich praktyk zarzuconych Przedsiębiorcy w prowadzonym postępowaniu.

Drugą przesłanką, której wystąpienie jest niezbędne do stwierdzenia praktyk określonych w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest naruszenie **zbiorowych interesów konsumentów**. Przesłanka ta jest spełniona, gdy działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów jako zbiorowości, rozumianej jako nieokreślona i nieograniczona grupa podmiotów, których nie da się zidentyfikować. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie definiuje pojęcia zbiorowego interesu konsumentów, wskazuje jednak w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 września 2003r. sygn. akt I CKN 504/01 stwierdził, że *nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów można wszcząć tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane orzeczenie ma bowiem wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczby potencjalnych konsumentów*.

Dla stwierdzenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów istotne jest zatem ustalenie, że działanie przedsiębiorcy nie ma ściśle określonego, konkretnego adresata, ale jest kierowane do nieoznaczonego z góry kręgu podmiotów. Oznacza to, że nie ilość faktycznych, potwierdzonych naruszeń, ale przede wszystkim ich charakter, a w związku z tym możliwość (choćby tylko potencjalna) wywołania negatywnych skutków wobec określonej zbiorowości, przesądza o naruszeniu zbiorowego interesu. Godzenie w zbiorowe interesy konsumentów może polegać więc zarówno na ich naruszeniu, jak i na zagrożeniu ich naruszenia. Dla uznania, że mamy do czynienia z naruszeniem zbiorowych interesów konsumentów nie jest w związku z powyższym konieczne ustalenie, że którykolwiek z konsumentów został rzeczywiście poszkodowany wskutek stosowanej przez przedsiębiorcę praktyki.

W niniejszej sprawie bez wątpienia doszło do naruszenia interesów nieograniczonej liczby konsumentów, tj. aktualnych i przyszłych pożyczkobiorców Prominent Sp. z o.o. Spółka komandytowa. Potencjalnie wszyscy odbiorcy oferty Przedsiębiorcy, a więc nieograniczona grupa konsumentów, mogła zostać dotknięta zakwestionowanymi praktykami.

Należy podkreślić, że interes konsumentów należy rozumieć jako interes prawny (a nie faktyczny), a więc uznany przez ustawodawcę jako zasługujący na ochronę i zabezpieczenie. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów powiązane jest z naruszaniem interesów gospodarczych konsumentów. Pod tym pojęciem należy rozumieć zarówno naruszenie interesów stricte ekonomicznych (o wymiarze majątkowym), jak również prawo konsumentów do uczestniczenia w przejrzystych i niezakłóconych przez przedsiębiorcę warunkach rynkowych, zapewniających konsumentom dokonywanie transakcji przy całkowitym zrozumieniu, jaki jest

rzeczywisty sens ekonomiczny i prawny warunków dokonywanych czynności, na etapie przedkontraktowym i w czasie wykonywania umowy. W tym też aspekcie, w rozpatrywanej sprawie uznać należało, że wskutek naruszenia przez Przedsiębiorcę obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych czy też naruszenia przepisów ustawy o kredycie konsumenckim, doszło do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.

W świetle powyższego, Prezes Urzędu ocenił, że w odniesieniu do wszystkich postawionych Przedsiębiorcy zarzutów wykazane zostały przesłanki praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, tj. bezprawność jego działań oraz naruszenie zbiorowego interesu konsumentów. Na podstawie art. 26 ust. 1 Prezes Urzędu nakazał zatem zaniechanie ich stosowania.

VIII. Postawiony Przedsiębiorcy zarzut stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów polegającej na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, dotyczył także nieinformowania w umowie pożyczki o rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego oraz warunkach jej zmiany oraz innych kosztach ponoszonych przez konsumenta w związku z niewykonaniem zobowiązań wynikających z umowy, w tym kosztach upomnień i wezwań do zapłaty. Wymóg podania w umowie pożyczki ww. danych wynika z art. 4 ust. 2 pkt 13 ustawy o kredycie konsumenckim

Niewątpliwie we wzorcu umowy pożyczki, w oparciu o który Przedsiębiorca zawiera umowy z konsumentami nie zawarto informacji wskazanych w art. 4 ust. 2 pkt 13 ustawy, w wymienionym powyżej zakresie.

Ustosunkowując się do tego zarzutu Przedsiębiorca podniósł, że od wszelkich niezapłaconych w terminie należności nalicza tylko i wyłącznie odsetki w wysokości ustawowej. Poinformował także, że nie wprowadził opłat za upomnienia i wezwania do zapłaty. W odpowiedzi na wezwanie Prezesa Urzędu o przedstawienie pełnej dokumentacji kredytowej zgromadzonej w sprawach pożyczkobiorców, wobec których podjął czynności zmierzające do wyegzekwowania należności wynikających z zawartych umów w związku z niespłaceniem pożyczki Przedsiębiorca oświadczył, że aktualnie nie wykonuje takich czynności.

Prezes Urzędu ustalił, że kwestie związane z nienależytym wykonaniem przez konsumenta zobowiązań wynikających z umowy reguluje jedynie § 7 wzorca umowy pożyczki. Postanowienie to przewiduje, że w przypadku niedokonania zwrotu pożyczki w terminie określonym w § 3 umowy, pożyczkobiorca będzie zobowiązany do zapłaty na rzecz Przedsiębiorcy odsetek za zwłokę w wysokości ustawowej. § 3 wzorca umowy, do którego odwołuje się ww. postanowienie, określa: okres, na jaki umowa została zawarta (liczbę lat), wysokość oprocentowania, wysokość rocznej rzeczywistej stopy oprocentowania i wartość miesięcznej raty kapitałowo- odsetkowej oraz wskazuje, że „pożyczkobiorca zobowiązuje się do zwrotu pożyczki w terminie do dnia ..., w miesięcznych ratach płatnych do 15 dnia każdego miesiąca, począwszy od następnego miesiąca po otrzymaniu pożyczki”.

W związku z niewykonywaniem zobowiązań wynikających z zawartej z Przedsiębiorcą umowy konsument może zostać więc obciążony, na podstawie § 7 umowy, wyłącznie odsetkami za zwłokę w wysokości ustawowej. Zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala natomiast na wykazanie, że konsument ponosi w takiej sytuacji inne koszty, w tym koszty upomnień i wezwań do zapłaty, a udzielona pożyczka jest oprocentowana według stopy zadłużenia przeterminowanego.

W związku z powyższym, w odniesieniu do ww. zarzutu podstawą rozstrzygnięcia Prezesa Urzędu jest przepis art. 105 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, zgodnie z którym organ administracji publicznej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania, gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe. Bezprzedmiotowość postępowania administracyjnego, o której stanowi powołany przepis, oznacza brak któregośkolwiek z elementów materialnego stosunku prawnego tj. elementu podmiotowego lub przedmiotowego. Jak podkreślił

Naczelny Sąd Administracyjny- Wydział Zamiejscowy w Krakowie w wyroku z dnia 13 sierpnia 2003r. sygn. akt II SA/Kr 2361/2002, przez bezprzedmiotowość należy rozumieć brak przedmiotu postępowania, którym jest konkretne uprawnienie lub obowiązek indywidualnego podmiotu. Okoliczności stanowiące podstawę do umorzenia postępowania mogą pojawić się zarówno przed wszczęciem postępowania, jak i w jego toku. Ww. przepis znajdzie zatem zastosowanie również wówczas, gdy przesłanka czyniąca postępowanie bezprzedmiotowym istniała już w chwili jego wszczęcia, ale stała się organowi znana dopiero w toku postępowania administracyjnego.

Zdaniem Prezesa Urzędu, niemożność wykazania w odniesieniu do omawianego zarzutu przesłanki bezprawności działania Przedsiębiorcy powoduje, że bezprzedmiotowe jest odniesienie się do kwestii naruszenia zbiorowego interesu konsumentów. Nie zachodzą więc podstawy prawne pozwalające na przyjęcie, że zachowanie Przedsiębiorcy wyczerpało w omawianym przypadku przesłanki praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, które uzasadniałoby wydanie decyzji nakazującej zaniechanie jej stosowania.

Wobec Przedsiębiorcy w zakresie omawianego zarzutu nie jest możliwe prowadzenie postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, a w konsekwencji wydanie decyzji merytorycznej.

IX. Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może w drodze decyzji nałożyć na przedsiębiorcę, który choćby nieumyślnie dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ustawy, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary.

Z powołanego wyżej przepisu wynika, że kara pieniężna ma charakter fakultatywny. Zatem o tym, czy w konkretnej sprawie w odniesieniu do wskazanego przedsiębiorcy zasadne jest nałożenie kary pieniężnej decyduje, w ramach uznania administracyjnego, Prezes Urzędu. Zauważyć przy tym należy, że sankcja ta może zostać nałożona na przedsiębiorcę niezależnie od tego, czy dopuścił się naruszenia umyślnie czy też nieumyślnie.

Przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie określają jakichkolwiek przesłanek, od których uzależnione byłoby podjęcie decyzji o nałożeniu kary. Ustawodawca wskazał jedynie w art. 111 ww. ustawy te okoliczności, które Prezes Urzędu winien uwzględnić decydując o wymiarze kary pieniężnej, wymieniając okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

W niniejszej sprawie, charakter i skutki każdej ze stwierdzonych praktyk przesądziły o nałożeniu na Przedsiębiorcę kar pieniężnych.

W opinii Prezesa Urzędu, ocena zgromadzonego materiału dowodowego wskazuje na co najmniej nieumyślne naruszenie przez Przedsiębiorcę przepisów ustawy. Brak natomiast wystarczających dowodów, które pozwoliłyby na przypisanie Przedsiębiorcy umyślności działania tj. zamiaru takiego naruszenia. Zdaniem Prezesa Urzędu, Przedsiębiorca powinien przewidywać, że jego działania podejmowane w ramach prowadzonej działalności gospodarczej mogą naruszać zbiorowe interesy konsumentów. Powinien także dochować należytej staranności przy konstruowaniu wzorców umownych wykorzystywanych w obrocie z konsumentami, zapewniając ich zgodność z obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności z podstawowym aktem prawnym regulującym zasady i tryb zawierania umów o kredyt konsumencki i określającym zarazem zasady ochrony praw konsumenta tj. przepisami ustawy o kredycie konsumenckim.

Przychód Przedsiębiorcy w 2009r. wyniósł [usunięto] zł. Maksymalna kara pieniężna, która mogłaby zostać nałożona na Przedsiębiorcę wynosi [usunięto] zł.

Ustalając wysokość kar, Prezes Urzędu dokonał w pierwszej kolejności oceny wagi stwierdzonych naruszeń przepisów ustawy, wynikiem której jest określona kwota bazowa. W dalszej kolejności Prezes Urzędu rozważył, czy w sprawie występują okoliczności obciążające i

łagodzące oraz jaki winny mieć wpływ na wysokość poszczególnych kar nałożonych na Przedsiębiorcę. Wszystkie praktyki przypisane Przedsiębiorcy zaliczyć należy do kategorii naruszeń na etapie kontraktowania.

Praktyka wskazana w **pkt I** sentencji decyzji polega na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. Jak wykazano powyżej w pkt I uzasadnienia, wbrew art. 4 ust. 2 pkt 7, 8 i 13 *in fine* ustawy o kredycie konsumenckim, Przedsiębiorca nie informuje konsumentów o: sposobie zabezpieczenia kredytu i opłatach należnych Przedsiębiorcy z tego tytułu, pozostałych kosztach, do których zapłaty zobowiązany jest konsument w związku z zawartą umową oraz kosztach sądowych i postępowania egzekucyjnego ponoszonych przez konsumenta w związku z niewykonaniem zobowiązań wynikających z umowy. Praktyka ta ujawnia się na etapie zawierania kontraktu, wywiera jednak wpływ także na jego wykonanie.

Oceniając stopień jej szkodliwości należy wskazać, że brak ww. danych w umowie pożyczki narusza podstawowe prawo konsumenta tj. prawo do uzyskania rzetelnej i pełnej informacji o istotnych warunkach umowy pożyczki, które dotyczą bezpośrednio jego praw i obowiązków. Ustawa o kredycie konsumenckim precyzyjnie formułuje zakres danych, jakie muszą być zawarte w umowie pożyczki, gwarantując tym samym konsumentowi określony poziom wiedzy. Bez wątplenia brak w umowie którejkolwiek z informacji określonych w powołanym przepisie uniemożliwia konsumentowi zapoznanie się z warunkami, na jakich w rzeczywistości Przedsiębiorca udziela pożyczek gotówkowych, a w konsekwencji dokonanie właściwej oceny jego oferty. Zważywszy na fakt, że wskutek tego rodzaju praktyki konsument może dopiero po zawarciu umowy z Przedsiębiorcą dowiedzieć się, jak zabezpieczona jest pożyczka, jakie koszty zobowiązany jest ponieść w związku z tą umową bądź jakimi kosztami sądowymi i egzekucyjnymi może być obciążony w przypadku niewykonywania swoich zobowiązań, szkodliwość ww. naruszenia może być znaczna. Wążąc kwotę bazową omawianej praktyki Prezes Urzędu uwzględnił także okres jej stosowania, który przekroczył 1 rok. Jak wynika z poczynionych ustaleń wzorce, które nie spełniają wymogów określonych w ww. przepisie ustawy o kredycie konsumenckim Przedsiębiorca stosuje od lutego 2009r.

Z uwagi na powyższe, Prezes Urzędu ustalił za ww. naruszenie kwotę bazową, będącą podstawą do dalszych przeliczeń kary, na poziomie [usunięto] % przychodu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2009r. tj. 7.193 zł po zaokrągleniu.

W dalszym etapie kalkulacji kary Prezes Urzędu rozważył, czy ww. kwota bazowa powinna podlegać modyfikacjom ze względu na występujące w sprawie okoliczności łagodzące bądź obciążające.

Zdaniem Prezesa Urzędu, w niniejszej sprawie nie występują jakiegokolwiek okoliczności łagodzące, które uzasadniałyby zmniejszenie ustalonej kwoty bazowej kary. Przede wszystkim Przedsiębiorca nie zaniechał stosowania zarzuconej mu praktyki i nie podjął żadnych działań zmierzających do jej zaniechania. Niemniej jednak, Prezes Urzędu uznał, że pomimo zdecydowanie negatywnej oceny zakwestionowanego zachowania Przedsiębiorcy, nie można przypisać mu umyślności działania, a więc zamiaru naruszenia przepisów ustawy o kredycie konsumenckim, które wpływałoby na podwyższenie wysokości ustalonej kwoty bazowej.

Jako okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uwzględnił natomiast ponadlokalny zasięg działalności Przedsiębiorcy. Z dokonanych w trakcie postępowania ustaleń wynika, że Przedsiębiorca, poza Warszawą, ma swoje biura m.in. w Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Szczecinie, Toruniu i Olsztynie. W ocenie Prezesa Urzędu, okoliczność ta przemawia za podwyższeniem wysokości kwoty bazowej o 10%, do kwoty 7.912 zł po zaokrągleniu.

Mając na uwadze powyższe, kara za naruszenie zakazu stosowania praktyki określonej w pkt I sentencji decyzji ustalona została w wysokości 7.912 zł, co stanowi ok. [usunięto] % przychodu Przedsiębiorcy w 2009r. oraz [usunięto] % maksymalnego wymiaru kary.

Praktyki przypisane Przedsiębiorcy w **pkt II, III i IV** sentencji decyzji polegają na udzielaniu konsumentom nieprawdziwych informacji o: wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania pożyczki, całkowitym koszcie pożyczki oraz łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument. Mając na uwadze jednorodzący charakter wskazanych praktyk (nieuczciwe praktyki rynkowe polegające na rozpowszechnianiu nieprawdziwych informacji) oraz fakt, że stanowią one wzajemnie wzmacniające się środki do osiągnięcia antykonsumenckiego celu- wprowadzenia w błąd konsumenta co do istotnych postanowień umowy pożyczki, Prezes Urzędu zdecydował o ich kumulatywnej ocenie i nałożeniu za ich stosowanie jednej kary pieniężnej. Ww. praktyki ujawniają się na etapie zawierania kontraktu, wywierają jednak wpływ także na jego wykonanie.

Jak wykazano, Przedsiębiorca nie stosuje do obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania pożyczki wzoru wskazanego w załączniku do ustawy o kredycie konsumenckim, nie uwzględnia tym samym wszystkich należności wymienionych szczegółowo w pkt 4 tego załącznika. Rzeczywista stopa oprocentowania jest istotnym warunkiem umowy pożyczki, który przeciętny konsument przede wszystkim bierze pod uwagę podejmując decyzję o skorzystaniu z oferty kredytowej konkretnego przedsiębiorcy. Informacja o jej wysokości pozwala konsumentowi na porównanie ofert kredytowych różnych przedsiębiorców i ocenę oferty jako mniej lub bardziej korzystnej. Uzyskując informację o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania będącej wynikiem jedynie zsumowania oprocentowania pożyczki i wynagrodzenia za 1 rok spłaty pożyczki, przeciętny konsument mógł zainteresować się ofertą właśnie Przedsiębiorcy, a nawet z tego powodu zawrzeć z nim umowę. Nieprawdziwe informacje o jej wysokości, których udziela Przedsiębiorca, wprowadzić mogą konsumenta w błąd co do warunków finansowych, na jakich faktycznie otrzymać może pożyczkę od Przedsiębiorcy. Mogą tym samym prowadzić do podjęcia decyzji dotyczącej umowy, której nie podjąłby, gdyby znał prawidłową jej wysokość.

Z kolei nieuwzględnienie w całkowitym koszcie pożyczki opłaty przygotowawczej pozwala Przedsiębiorcy na określenie znacznie niższej wysokości tego kosztu, wpływając tym samym na stopień atrakcyjności oferty kredytowej Przedsiębiorcy. Biorąc pod uwagę, że całkowity koszt pożyczki stanowi podstawę wyliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, a jego podanie w umowie ma na celu wskazanie konsumentowi, ile faktycznie kosztowała będzie pożyczka, nieprawdziwa informacja o jego wysokości może prowadzić do podjęcia przez konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której nie podjąłby, gdyby znał prawidłową wysokość tego kosztu pożyczki.

Istota praktyki zarzuconej w pkt IV sentencji decyzji sprowadza się natomiast do nieuwzględnienia w łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument- opłaty przygotowawczej oraz kosztów zabezpieczenia pożyczki. W ten sposób Przedsiębiorca ma możliwość przedstawienia tego warunku umowy jako bardziej korzystnego niż jest w rzeczywistości. W konsekwencji konsument nie uzyskuje prawdziwych informacji o całości obciążeń finansowych związanych z udzieleniem i spłatą pożyczki. Kierując się uzyskaną informacją przeciętny konsument mógł podjąć decyzję dotyczącą umowy, której nie podjąłby, gdyby znał prawidłową wysokość tego elementu umowy. Wskutek takiej praktyki konsument dopiero w trakcie wykonywania umowy może dowiedzieć się, że w rzeczywistości całkowite obciążenia finansowe, które poniósł zawierając umowę z Przedsiębiorcą, były wyższe niż wskazane w zawartej umowie. Praktyka ta wywrzeć może zatem istotny wpływ na sytuację ekonomiczną konsumentów.

Wszystkie ww. praktyki niewątpliwie godzą w interes konsumenta, jego prawo do uzyskania prawdziwej i niewprowadzającej w błąd informacji o istotnych warunkach finansowych umowy pożyczki. W ocenie Prezesa Urzędu, na szkodliwość omawianych naruszeń wpływ ma ponadto okres ich trwania, który przekroczył 1 rok. Wzorzec umowy, w oparciu o który Przedsiębiorca zawiera umowy z konsumentami, został wprowadzony do obrotu w lutym 2009r. Ze zgromadzonych w toku postępowania dokumentów wynika, że Przedsiębiorca zawarł umowę pożyczki, w której zamieszczone zostały nieprawdziwe informacje o: wysokości rzeczywistej

rocznej stopy oprocentowania pożyczki, całkowitym koszcie pożyczki oraz łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument, w dniu 6 marca 2009r. (*umowa nr: SZCZ/04/03/09*). Zdaniem Prezesa Urzędu, okoliczność ta pozwala na uznanie, że co najmniej od tej daty Przedsiębiorca stosuje zarzucone mu praktyki.

Z powyższych względów, Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary na poziomie **[usunięto]** % przychodu Przedsiębiorcy w 2009r., tj. w wysokości 14.387 zł po zaokrągleniu.

Tak jak w przypadku pierwszej praktyki, Prezes Urzędu uznał, że w sprawie nie występują jakiegokolwiek okoliczności łagodzące, które uzasadniałyby zmniejszenie kwoty bazowej kary. Przedsiębiorca nie zaniechał stosowania zarzuconych mu praktyk i nie podjął żadnych działań zmierzających do ich zaniechania.

Rozważając kwestie ewentualnego podwyższenia kwoty bazowej kary, Prezes Urzędu ocenił w pierwszej kolejności, że Przedsiębiorcy nie można przypisać umyślności działania, a więc zamiaru stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych polegających na wprowadzającym w błąd działaniu. Na podwyższenie wysokości kary powinien jednak mieć wpływ, w ocenie Prezesa Urzędu, ponadlokalny zasięg działalności Przedsiębiorcy, o którym decyduje prowadzenie przez niego działalności m.in. w Warszawie, Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Szczecinie, Toruniu i Olsztynie. Z tego też względu, wysokość kwoty bazowej została podwyższona o 10%, do kwoty 15.826 zł po zaokrągleniu.

Ostatecznie zatem kara za stosowanie ww. praktyk ustalona została w wysokości 15.826 zł, co stanowi ok. **[usunięto]** % przychodu Przedsiębiorcy w 2009r. i ok. **[usunięto]** % kary maksymalnej.

Także za stosowanie praktyk opisanych w **pkt V i VI** sentencji decyzji Prezes Urzędu nałożył na Przedsiębiorcę jedną karę pieniężną. Zdaniem Prezesa Urzędu, za kumulatywną oceną stwierdzonych praktyk przemawia fakt, że ich bezprawność wynika z naruszenia przepisów tej samej ustawy. Obie przypisane Przedsiębiorcy praktyki ujawniają się na etapie zawierania kontraktu, wywierają jednak wpływ także na jego wykonanie.

Bezprawność praktyki wskazanej w pkt V sentencji decyzji wynika z naruszenia art. 7a ustawy o kredycie konsumenckim i ustalenia łącznej kwoty wszystkich opłat, prowizji oraz innych kosztów związanych z zawarciem umowy w wysokości przekraczającej 5% wartości pożyczki. Na mocy umowy pożyczki konsument zobowiązany jest do zapłaty na rzecz Przedsiębiorcy opłaty przygotowawczej w wysokości 5% wartości pożyczki oraz wynagrodzenia za każdy rok spłaty pożyczki określony w umowie, którego wniesienie jest warunkiem wypłaty pożyczki przez Przedsiębiorcę. Jak wynika ze zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji kredytowej wynagrodzenie to ustalone jest w wysokości 2,69% lub 1,69% wartości pożyczki. W związku z zawarciem umowy pożyczki konsument obciążony zostaje więc kosztami, których całkowita wysokość jest w świetle art. 7a ww. ustawy niedopuszczalna. Bez wątpienia praktyka Przedsiębiorcy bezpośrednio wpływa na zakres praw i obowiązków konsumenta o charakterze majątkowym i może prowadzić do wyrządzenia konsumentom wymiernych szkód finansowych.

W pkt VI sentencji decyzji za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów Prezes Urzędu uznał możliwość zatrzymania przez Przedsiębiorcę wniesionej przez konsumenta opłaty przygotowawczej w sytuacji, gdy to Przedsiębiorca, a nie konsument, odstępuje od umowy pożyczki. Prezes Urzędu ocenił, że postanowienia umowy pożyczki, które umożliwiają Przedsiębiorcy w takim przypadku zwolnienie się z obowiązku zwrotu konsumentowi uiszczonej opłaty przygotowawczej są sprzeczne z art. 11 ust. 5 ustawy o kredycie konsumenckim. Wskutek ww. regulacji konsument traci możliwość odzyskania świadczenia pieniężnego spełnionego na rzecz Przedsiębiorcy w związku z zawarciem umowy pożyczki w postaci opłaty przygotowawczej, a Przedsiębiorca ma możliwość uzyskania nieuzasadnionych korzyści finansowych. Niemniej jednak przy ocenie tego naruszenia należy wziąć pod uwagę, że kwestionowane postanowienie znaleźć może zastosowanie raczej w wyjątkowych sytuacjach- odstąpienia od umowy przez Przedsiębiorcę, w terminie 10 dni od jej zawarcia.

Na wagę stwierdzonych naruszeń wpływ ma ponadto okres ich stosowania, który- podobnie jak w przypadku praktyk omówionych powyżej- przekroczył 1 rok.

Z uwagi na powyższe, Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary za obydwie naruszenia na poziomie [usunięto] % przychodu Przedsiębiorcy w 2009r., tj. 10.790 zł po zaokrągleniu.

Podobnie jak w przypadku omówionych powyżej naruszeń, także i w tym przypadku Prezes Urzędu uznał, że w sprawie nie występują okoliczności łagodzące, które wpływałyby na obniżenie wysokości ustalonej kwoty bazowej.

W ramach okoliczności obciążających Prezes Urzędu uwzględnił natomiast ponadlokalny zasięg działalności Przedsiębiorcy, podwyższając z tego powodu wysokość kwoty bazowej o 10%, do kwoty 11.869 zł. Zdaniem Prezesa Urzędu brak natomiast wystarczających podstaw do uznania, że Przedsiębiorca umyślnie naruszył zakaz wyrażony w art. 7a bądź art. 11 ust. 5 ustawy o kredycie konsumenckim. Nie zachodzą zatem podstawy do podwyższenia ustalonej kwoty bazowej kary z tego względu.

W świetle powyższych ustaleń, za stosowanie praktyk określonych w pkt V i VI sentencji decyzji Prezes Urzędu nałożył na Przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości 11.869 zł, co stanowi ok. [usunięto] % przychodu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2009r. i ok. [usunięto] % kary maksymalnej.

Praktyka wskazana w **pkt VII** sentencji decyzji polega na niepodawaniu- wbrew art. 16 ustawy o kredycie konsumenckim- w reklamach pożyczki, zawierających dane o kosztach pożyczki, informacji o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania wyliczonej od całkowitego kosztu pożyczki. Praktyka ta odnosi się do etapu przedkontraktowego.

Prezes Urzędu uznał, że skutek ww. zaniechania Przedsiębiorca pozbawił konsumenta możliwości powzięcia informacji o warunkach finansowych udzielanych pożyczek w zakresie rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania uwzględniającej całkowity koszt pożyczki. Zaniechanie Przedsiębiorcy uniemożliwia konsumentowi podjęcie obiektywnej i racjonalnej decyzji co do wyboru oferty dla niego najkorzystniejszej, spośród dostępnych na rynku. Brak tego rodzaju informacji może prowadzić do podjęcia przez niego decyzji dotyczącej umowy, której nie podjąłby, gdyby ww. informacja zamieszczona została w reklamie, a więc miał zagwarantowaną możliwość oceny reklamy Przedsiębiorcy spełniającej wymogi obowiązujących przepisów prawa. Oceniając wagę tego naruszenia Prezes Urzędu uwzględnił także, że Przedsiębiorca rozpowszechnia ulotki reklamowe nie zawierające informacji o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania wyliczonej od całkowitego kosztu pożyczki od przełomu kwietnia i maja 2009r. i co najmniej od stycznia 2010r. do czerwca 2010r. publikował w prasie reklamy nie zawierające ww. danych.

Z uwagi na powyższe, Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary będącą podstawą do dalszych przeliczeń kary na poziomie [usunięto] % przychodu Przedsiębiorcy w 2009r., tj. 3.597 zł po zaokrągleniu.

W dalszym etapie kalkulacji kary Prezes Urzędu rozważył, czy w sprawie występują okoliczności łagodzące lub obciążające i czy ze względu na ich wystąpienie uzasadniona jest modyfikacja ustalonej kwoty bazowej. Jak wynika z informacji udzielonych przez Przedsiębiorcę, nadal rozpowszechnia ulotki reklamowe, w których nie zamieszcza informacji o wysokości rzeczywistej stopy oprocentowania. Przedsiębiorca nie zaniechał więc stosowania zarzuconej mu praktyki i nie podjął żadnych działań zmierzających do jej zaniechania. Prezes Urzędu uznał zatem, że brak okoliczności łagodzących, które wpływałyby na obniżenie wysokości ustalonej kwoty bazowej.

W ramach okoliczności obciążających Prezes Urzędu uwzględnił z kolei ponadlokalny zasięg działalności Przedsiębiorcy i z tego powodu podwyższył wysokość kwoty bazowej o 10%, do kwoty 3.957 zł po zaokrągleniu. Jednocześnie Prezes Urzędu nie znalazł podstaw do dalszego podwyższenia kary uznając, że Przedsiębiorcy nie można przypisać umyślnego naruszenia art. 16 ustawy o kredycie konsumenckim.

W świetle powyższych ustaleń, za stosowanie praktyki określonej w pkt VII sentencji decyzji Prezes Urzędu nałożył na Przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości 3.957 zł, co stanowi ok. [usunięto] % przychodu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2009r. i ok. [usunięto] % kary maksymalnej.

W ocenie Prezesa Urzędu, kary pieniężne nałożone na Przedsiębiorcę są adekwatne do okresu, stopnia oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Kary te pełnią przede wszystkim funkcję represyjną, stanowiąc sankcję i dolegliwość za naruszenie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz prewencyjną, zapobiegającą ponownemu ich naruszeniu. Nie bez znaczenia jest ponadto ich walor wychowawczy, odstrasżający dla innych przedsiębiorców prowadzących działalność polegającą na udzielaniu pożyczek gotówkowych przed stosowaniem w przyszłości tego typu praktyk w obrocie z konsumentami.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP O/O Warszawa 51101010100078782231000000.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie- Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwóch tygodni od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów- Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Poznaniu.

Otrzymuje:

Pan Maciej Schönthaler- *pełnomocnik Prominent CF Sp. z o.o. Spółka komandytowa*
Kancelaria Radcy Prawnego
ul. Zgoda 3
00-018 Warszawa